

ХФР

1918-yil
21-iyundan chiqqan
boshlagan

№17, 2022-yil 27-aprel,
chorshanba (32.711)

O'zbekiston O'VOZI

Ijtimoiy-siyosiy gazeta

Barchaga g'amxo'rlik — davlatning burchi

“ЛАЗГИ” ХАЛҚАРО РАҚС ФЕСТИВАЛИ ИШТИРОКЧИЛАРИГА

Ҳурматли фестиваль қатнашчилари!
Қадрли меҳмонлар!
Хонимлар ва жаноблар!
Муҳтарам санъат шайдолари!
Аввало, сиз, азизларни кўхна Хоразм заминидан биринчи бор ташкил этилаётган йирик санъат ва нафосат байрами – “Лазги” халқаро рақс фестивалининг очилиши билан чин қалбимдан табриклаб, барчангизга ўзимнинг юксак эҳтиромимни изҳор этаман.

Фурсатдан фойдаланиб, бугунги тантанамизда иштирок этаётган хорижий давлатларнинг муҳтарам элчиларига, халқаро ташкилотларнинг вакилларига ҳам самимий миннатдорлик билдираман.

Ўзбекистонга хуш келибсиз, азиз меҳмонлар!
Ҳурматли анжуман иштирокчилари!
Маълумки, ҳар бир халқ ўзининг кўп асрлар давомида шаклланиб, сайқал топиб, авлоддан-авлодга ўтиб келаётган маданий мероси билан ҳақли равишда фахрланади. Шу маънода, улкан маънавий хазинамиз ҳисобланадиган бой ва ранг-баранг ўзбек рақс санъати халқимизга хос нафосат ва гўзаллик, эзгу орзу-интилишлар ёрқин муҳассам топгани билан катта аҳамиятга эгадир.

Миллий рақс санъатимиз тарихида алоҳида ўрин эгаллайдиган, таъбир жоиз бўлса, унинг гултожи бўлган “Лазги” рақси ўзининг чуқур ҳаётий фалсафаси, бетакор ижро усули ва жозибаси билан нафақат юртимизда, балки хорижий мамлакатларда ҳам кенг шўҳрат қозонган.

Маълумотларга кўра, халқимизнинг бадиий даҳоси билан яратилган ушбу санъат мўъжизаси уч минг йиллик тараққиёт йўлини босиб ўтган. Унинг пайдо бўлиши ҳақида турли афсона ва ривоятлар мавжудлиги ҳам шундан далolat беради.

Неча юз йиллар давомида халқимизнинг эстетик тафаккур олами, анъана ва қадриятлари билан ҳамоҳанг тарзда “Лазги” рақсининг бир неча йўналиши ва турлари вужудга келиб, у мукаммал санъат асарига, яхлит хореографик мажмуага айланган.

“Лазги” рақси ўзининг бекиёс сеҳри, жозибаси ва таровати билан дунё сахналарини ҳам забт этиб, турли миллат ва элатларни бирлаштирувчи таъсирчан санъат воситаларидан бири сифатида тобора сеvimли бўлиб бормоқда. ЮНЕСКО халқаро ташкилоти томонидан 2019 йил 12 декабрда Хоразм “Лазги” рақси Инсониятнинг номоддий маданий мероси рўйхатига киритилгани ҳам бунга тасдиқлайди.

Кейинги йилларда Янги Ўзбекистонда маданият ва санъатнинг барча соҳалари қатори миллий рақс санъати турларини асраб-авайлаш ҳамда бу йўналишдаги ижодий мактабларга хос бўлган ноёб анъаналарни изчил давом эттиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Давоми 2-бетда. ▶

ХОРАЗМДА “ЛАЗГИ” ИХЛОСМАНДЛАРИ ЖАМ БЎЛДИ

Президентимизнинг 2020 йил 28 сентябрдаги “Лазги” халқаро рақс фестивалини ташкил этиш ва ўтказиш тўғрисидаги қарори ижроси доирасида 2022 йилдан бошлаб ҳар икки йилда бир маротаба Хива шаҳрида “Лазги” халқаро рақс фестивали ҳамда унинг доирасида халқаро илмий-амалий конференция ўтказиш белгиланган.

Хоразм вилоятида жорий йилда илк бор ўтказилаётган мазкур фестивалга катта тайёргарлик кўрилди. Халқаро фестивалга юртимизнинг тажрибали режиссёрлари, бастакорлар, санъаткорлар, таниқли раққосалар, ижодкорлар, малакали мутахассислар жалб этилган.

26 апрель куни мазкур халқаро рақс фестивали ўз ишини бошлади ва 30 апрель санасига қадар давом этади.

Хоразмда илк ўтказилаётган “Лазги” халқаро рақс фестивали иштирокчиларига Ўзбекистон Республикаси Президентининг табриги ўқиб эшиттирилди.

Сўнгра очилиш маросимининг бадиий қисми бошланди.

ЎЗА.

Саёҳатда сеҳр бор

ТУРИЗМНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ИМКОНИАТЛАРИ КЎРСАТИБ ЎТИЛДИ

Президент Шавкат Мирзиёев раислигида 26 апрель куни туризм хизматлари кўламини кенгайтириш ва инфратузилмасини ривожлантириш чора-тадбирлари бўйича видеоселектор йиғилиши ўтказилди.

Дунёда пандемия пайтида ўрнатилган чекловлар бирин-кетин камаяётгани туфайли туризм индустрияси тиклана бошлапти. Жорий йил биринчи чорақда юртимизга хориждан 610 минг нафар ёки ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 2 баравардан зиёд туристлар келган. Кейинги ойлarda янада кўп туристлар келиши кутилмоқда.

Йиғилишда туризм инфратузилмасининг бунга тайёрлик даражаси таҳлил қилиниб, камчиликлар кўрсатиб ўтилди.

Хусусан, Қорақалпоғистон, Андижон ва Қашқадарёда меҳмонхона ўринлари етишмайди. Навоий, Жиззах, Сурхондарё, Қашқадарё ва Тошкент вилоятларида катта имкониятлардан фойдаланилмапти. Ёшларга мос туристик хизматлар жуда кам. “Оилавий” ва “барчаси ичда” хизматларни жорий қилиш ишлари суств.

Худудлардаги 206 та термал ва минерал сувли булоқларнинг 18 тасидан фой-

даланилмоқда, холос. Мисол учун, Қамчиқ доvonида жойлашган Арашан кўллари сувининг ҳарорати қишин-ёзин 36 градус иссиқликда бўлиб, хорижий курортлардан қолишмайди. Ёки, Чимбой, Қораўзак ва Тахтакўпирда ер остидан 40-70 градус иссиқликда чиқадиган термал булоқлар атрофида санатория-курортлар ташкил қилиш мумкин.

Сайёҳларни жалб қилишда юртимиздаги 122 та музей салоҳиятидан ҳам фойдаланилмапти. Уларда 2 миллион 500 мингдан ортиқ ашёлар бўлиб, шундан 112 мингтаси жаҳон тарихи ва маданияти учун ҳам ноёб ҳисобланади.

Йиғилишда шу каби имкониятларни ишга солиб, туризм соҳасида пандемиягача бўлган кўрсаткичларни тиклаш, хизматлар кўламини кенгайтириш чора-тадбирлари муҳокама қилинди.

Аввало, ҳар бир вилоятда туристларни ўзига оҳанрабодай жалб қиладиган йирик

лойиҳаларни амалга ошириш зарурлиги таъкидланди.

Масалан, Намангандаги “Афсоналар водийси”, Бўстонликдаги “Амирсой” мажмуаларига қунига минглаб хорижий ва маҳаллий туристлар боради. Хорижий инвесторлар иштирокида Хонободда яна бир шундай лойиҳа бошланган.

Президент юртимизда бундай жойлар кўплигини таъкидлаб, қатор имкониятларни кўрсатиб ўтди.

Хусусан, Бойсунда дунёдаги энг чуқур ғорлардан бири ҳисобланган Бойбулоқ, неандертал одам қолдиғи топилган Тешиктош ғорлари, қадимий эллин маданияти ёдгорлиги бўлиши Узундара қалъаси бор. Туманнинг табиати, иклими ҳам зўр. У ерда меҳмонхона, кемпинг, “дор йўли”, туристлар уйлари ташкил этиш орқали 500 минг сайёҳни жалб қилса бўлади.

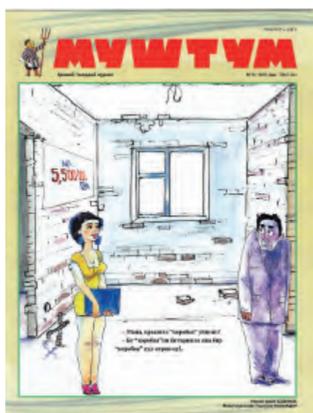
Давоми 2-бетда. ▶

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг йиғирма бешинчи ялпи мажлиси очилиши тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг йиғирма бешинчи ялпи мажлиси 2022 йил 28 апрель куни соат 10:00 да Тошкент шаҳрида Олий Мажлис Сенатининг мажлислар залида ўз ишини бошлади.

Ялпи мажлис 28-29 апрель кунлари видеоконференцолақа шаклида ўтказилиши режалаштирилган.

ЎЗА

Газета саҳифаланаётганда таҳририятимизга меҳмон келди. Қўлида совғаси – “Муштум”нинг янги сони. Ўқийсизларми, деб сўради. Албатта, ўқиймиз. Йўқловдан кўнглимиз тоғдек кўтарилди. Ҳозирги замонда ижодкорлар, журналистлар бир-бирини йўқлаши камёб

Таҳририят.

ШОИР ХОТИРАСИГА ЮКСАК ЭҲТИРОМ

Андижон шаҳридаги Мухаммад Юсуф майдонида эл суйган ижодкор, Ўзбекистон халқ шоири Мухаммад Юсуф таваллудининг 68 йиллигига бағишлаб, “Меҳр қолур, муҳаббат қолур...” деб номланган адабий-маданий тадбир бўлиб ўтди. Вилоят ҳокимлиги, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси вилоят бўлими ҳамкорлигида ташкил этилган тадбирда шоир ва ёзувчилар, адабий-маънавий муҳлислари, олий ўқув юртлари, умумтаълим мактаблари ўқитувчи, талаба ва ўқувчилари, кенг жамоатчилик вакиллари, ижодкор ёшлар иштирок этди.

Тадбирда ижодкор ва ҳаваскор ёшлар томонидан шоир шеърларидан намуналар, шунингдек, шоирга атаб ёзилган шеърлар ўқилди, санъаткорлар томонидан куйланган кўшиқлар янгради.

ЎЗА.

SIYOSAT

t.me/uzbekiston_ovozi_gazetasi

facebook.com/uzbekistonovozi

instagram.com/uzbekiston_ovozi

info@uzbovozi.uz

www.uzbovozi.uz

“ЛАЗГИ” ХАЛҚАРО РАҚС ФЕСТИВАЛИ ИШТИРОКЧИЛАРИГА

Шу мақсадда, 2020 йили қабул қилинган Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Миллий рақс санъатини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ҳамда “Рақс санъати соҳасида юқори малакали кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш ва илмий салоҳиятни янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорлари бу борада муҳим амалий қадам бўлди.

Бу ҳақда гапирганда, ўз даврида бутун дунёда ўзбек миллий рақс санъатининг рамзи сифатида ном қозонган Мукаррама Турғунбоева номидаги “Баҳор” рақс ансамблининг қайта ташкил этилиши маданий ҳаётимизда улкан воқеа бўлганини алоҳида таъкидлаш жоиз.

Ўзбекистонда миллий рақс санъати, хусусан, “Лазги” рақсининг жаҳон маданиятида тутган ўрнини илмий жиҳатдан чуқур ўрганиш, унинг маҳоратли рақсқосаларини тайёрлаш бўйича салмоқли ишлар амалга оширилмоқда. Шу мақсадда, юртимизда Хореография академияси тузилиб, ушбу ноёб санъат масканининг фаолияти мутлақо янги асосда ташкил этилди.

Шу билан бирга, рақс санъати йўналишида узлуксиз таълим тизими жорий қилиниб, барча мактабгача таълим ташкилотларида хореография санъатидан дарс бериш йўлга қўйилмоқда. Болалар мусиқа ва санъат мактабларида рақс синфларининг сони кўпайтирилгани, Республика хореографияга ихтисослаштирилган мактаб-интернати ташкил этилгани ҳам бу соҳада янги истеъодларни кашф этиш ва тарбиялашда пойдевор бўлиб хизмат қилмоқда.

Юртимизда кўп йиллардан буён самарали фаолият кўрсатиб келаётган машҳур “Лазги” ашула ва рақс ансамблини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ва санъаткорларга зарур шароитлар яратиш масаласига ҳам алоҳида аҳамият қаратилмоқда.

Айниқса, ўтган йили Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон давлат академик катта театрида германиялик санъаткорлар билан ижодий ҳамкорликда сахналаштирилган балет-спектакль орқали “Лазги” рақсининг қадимий тарихи ва жозибаси гўзал бадиий талқинда очиб берилди. Мазкур асар нафақат мамлакатимиз томошбинлари, балки чет эллик санъат ихлосмандлари томонидан ҳам катта қизиқиш билан кутиб олинмоқда.

Жорий йилдан бошлаб Хива шаҳрида ҳар икки йилда бир марта “Лазги” халқаро рақс фестивалининг ўтказилиши ушбу ноёб санъат турини асраб-авайлаш ва ҳар томонлама тарғиб қилиш, шу асосда халқаро маданий алоқаларимизни янада кенгайтириш борасида катта имконият яратиши шубҳасиз.

Бугун тантанали равишда очилаётган ушбу фестивалга 30 та давлатдан 175 нафардан зиёд рақс санъати усталари, профессионал рақс жамоалари, санъатшунос олимлар, маданият соҳасининг таниқли намояндалари ҳамда оммавий ахборот воситалари вакиллари ташриф буюргани ҳам юртимизга ва санъатимизга бўлган қизиқиш қай даражада юқори эканлигини кўрсатиб турибди.

Миллий рақс санъатимизнинг тарихини, унинг ўзига хос хусусиятларини чуқурроқ ўрганиш ва ёшлар орасида кенг тарғиб қилиш бугунги кунда долзарб масалалардан бири ҳисобланади.

Фестиваль доирасида ташкил этилаётган “Ўзбек миллий рақсининг жаҳон рақс санъатидаги ўрни” халқаро илмий-амалий конференцияси ҳам бу борада муҳим аҳамият касб этади.

▲ Фурсатдан фойдаланиб, конференция ишига муваффақиятлар тилайман.

Қадри фестивал катнашчилари! Бугун қадимий ва улғувор Хива шаҳрида сизларнинг иштирокингизда эзгу орзу ва ниётлар билан бошланаётган “Лазги” халқаро рақс фестивали келгусида дунёдаги нуфузли санъат анжуманлари қаторидан мустақкам ўрин олади, деб ишонаман.

Ана шу йўлда барчангизга мустақкам соғлиқ-саломатлик, ижодий парвозлар, янги ютуқ ва фарлар ёр бўлишини тилайман.

Шавкат МИРЗИЁЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти

ТУРИЗМНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ИМКОНИАТЛАРИ КЎРСАТИБ ЎТИЛДИ

Бундай имкониятлар Бўстонликдаги Товоқсой, Оҳангарондаги Овжасой, Ангренадаги Янгиобод, Шахрисабздаги Мираки, Янгиқўрғондаги Нанай, Попадаги Чодак қишлоқларида ҳам бор.

Шунингдек, Нукусдаги Ашшиқўл, Бухородаги Зикрикўл, Жиззахда Айдаркўл ва Тузкон кўлида худди Чорвоқдагидек чўмилиш зоналари ташкил этиш мумкинлиги таъкидланди.

“Ўзбекистон туризм магистрли” бўйлаб, 31 та туман ва шаҳар ҳудудидан ўтувчи йўллар бўйида автотураргоҳ, кемпинг, автосервис, овқатланиш, ёқилғи қуйиш каби хизматларни қамраб олган “Карвонсарой”лар барпо этиш чоралари белгиланди.

Тошкент шаҳрида хорижий туристлар учун камида 3 кунга мўлжалланган “1 минг долларлик хизматлар тўплами” шакллантирилади. Бу дастур йил давомида ишлайдиган аквапарк ва мавзули парклар, гастрономик ва савдо кўчалари, жонли ижро концертлари, шоу ва фестивалларни ўз ичига олади.

Йиғилишда ички туризмни ривожлантириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди. Бу борадаги кўрсаткичи 10 миллион нафарга етказиш вазифаси қўйилар экан, бунинг имкониятлари ҳам белгилаб берилди.

Хусусан, 1 июндан бошлаб, туризм қишлоқларида меҳмон уйлари, овқатланиш ва савдо шохобчалари, кўнгилочар жойлар ташкил этган тадбиркорлар уч йил давомида айланмадан олинмаган солиқ ва ижтимоий солиқни 1 фоиз ставкада, мол-мулк, ер, сув солиқларини ҳисобланган суммадан бор-йўғи 1 фоизини тўлайди. Оилавий тадбиркорлик дастурлари доирасида, бундай қишлоқларда меҳмон уйлари ташкил этишга 50 миллион сўмгача, ўтов ва эко-уйлар мажмуасига 300 миллион сўмгача, чодирли лагерлар қуришга 300 миллион сўмгача кредитлар берилди. Ҳар йили туризм қишлоқларининг 200 нафар ёшлари бюджет ҳисобидан Туризм техникумларида бепул ўқитилади. Ҳоқимларга туризм қишлоқларида

йўл, электр энергияси, ичимлик суви, алоқа тармоқларини яхшилаш бўйича топшириқлар берилди. Бунга жорий йилда республика бюджетидан 250 миллиард сўм ажратилади.

Шу билан бирга, хорижий туристларга саёҳатнинг барча босқичларини ташкиллаштиришга кўмаклашувчи сайтлар, мобил иловалар яратиш зарурлиги таъкидланди.

Туристларни жалб этиш ва саёҳатларни мазмунли ўтказишда маданий тадбирлар ҳам муҳим ўрин тутди. Юртимизда 186 хил халқаро ва маҳаллий фестиваллар ташкил этилади. Улар орқали қўшимча 1 миллион хорижий ва 5 миллион нафар ички туристларни жалб қилиш имконияти бор. Мутасаддиларга ушбу тадбирларни юқори савияда ва хавфсиз ташкил этиш, бутун дунёга кенг тарғиб қилиш бўйича кўрсатмалар берилди.

Жорий йилда Наврўз байрами муносабати билан қўшимча дам олиш кунлари белгилангани, 250 та меҳмонхона ва музейларда чегирма берилгани, зиёрат объектлари бепул қилингани ички туризм учун катта туртки берди. Бунинг натижасида Бухоро ва Самарқандга қўшимча 110 минг маҳаллий туристлар борган. Келгуси ҳафтада Рамазон ҳаёти муносабати билан ҳам халқимизга яна 5 кунлик дам олиш берилади.

Давлатимиз раҳбари бундай ишларни фақат байрамлар арафасида эмас, балки йил давомида тизимли равишда ташкил этиш зарурлигини таъкидлади.

Шу мақсадда, бу йилдан бошлаб барча давлат ташкилотлари ходимлари учун йилга бир марта маҳаллий саёҳатга чиқиш харажатларининг 20 фоизини бюджетдан ташқари маблағлар ҳисобидан қоплаш амалиёти йўлга қўйилиши белгиланди.

Бундан ташқари, 1 сентябрдан бошлаб, юртимиз бўйлаб саёҳат қилаётган фуқароларга авиа, темир йўл ва автобус чипталари нархининг 15 фоизи, меҳмонхона харажатининг 20 фоизи, музей ва бошқа маданий объектларига чипта нархининг 50 фоизини қайтариш тизими жорий этилади.

Музейлар фаолиятини самарали ташкил этиш ҳам туризмни ривожлантиришда муҳим аҳамиятга эга. Шу боис, республика бўйича барча музейлар экспонатларини тўлиқ хатловдан ўтказиб, уларнинг электрон базасини яратиш, музейлар раҳбар ва ходимларининг малакасини ошириш бўйича кўрсатмалар берилди.

Музейларнинг кўرғазма майдонлари камлиги сабабли атиги 1 фоиз экспонат намойишга қўйилган. Қолаверса, аҳолининг ўзқадғи музейларга бориш имконияти йўқ. Шунинг учун, “Санъатни халққа яқинлаштириш” дастури доирасида худудларда музейларнинг кўчма кўрғазмаларини ташкил қилиш кераклиги айтилди. Юртимиздаги 4 минг 500 дан орტიқ археология ёдгорлигини очиб осмон остидаги музейларга айлантириш вазифаси қўйилди.

Сайёҳатларни ташкил этишдаги энг муҳим воситалардан бири транспортдир. Ҳозирги кунда транспорт харажатларининг юқорилиги хорижий туристларни жалб қилишда асосий тўсиқлардан бири бўлиб қолмоқда. Халқро ва маҳаллий йўналишларда “лоукостер”лар кўп эмас. Замонавий “Афросиёб” поездига чипта олиш учун бир неча ҳафта олдин мурожаат қилиш зарур.

Шу боис, Транспорт вазирлигига туризм соҳасида транспорт инфратузилмасини яхшилаш бўйича топшириқлар берилди.

Сайёҳатларнинг авиақатновларга бўлган талабини қондириш мақсадида 1 июндан бошлаб, “Зиёрат туризми” дастури доирасида хорижий авиакомпанияларга курсатилмаган хизматларга 50 фоизгача чегирмалар жорий қилинади. 1 октябрга қадар маҳаллий авиақатновларга мўлжалланган янги “Silk avia” компанияси ташкил этилади. Харажатларни камайтириш мақсадида 9 та самолёт тўлиқ эконом-классга ўтказилади.

Йиғилишда соҳа мутасаддилари, ҳоқимлар ва тадбиркорлар сўзга чиқиб, режа ва таклифларини билдирди.

Ў.А.

ДАВЛАТ ДАСТУРИ ИЖРОСИ – НАЗОРАТДА

ИНСОН МАНФААТИ ҲАММА НАРСАДАН УСТУН

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси мажлисида жорий йилга мўлжалланган Давлат дастури ижроси бўйича Ҳукумат ҳисоботи эшитилди. Ҳисобот юзасидан Ўзбекистон Халқ демократик партияси фракцияси ўз позициясини билдирди

ҳукумат ҳисоботи Ўзбекистон ХДП фракцияси йиғилишида атрофлича ўрганиб чиқилди.

Таъкидлаш лозимки, ҳукумат томонидан Давлат дастурининг ижросида, Халқ демократик партиясининг электорати учун муҳим аҳамиятга эга бўлган адолатли ижтимоий сиёсат юритиш, инсон капиталини ривожлантириш йўналишларида эътирофга лойиқ ишлар амалга оширилган.

Жумладан, Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилоятидаги умумий ўрта таълим муассасаларида бошланғич синф ўқувчиларини бепул овқатлантириш тажриба-синов тарзида ташкил этилиб, мазкур мақсадга 200 млрд. сўм пул маблағлари йўналтирилиши белгиланган.

Халқ таълими тизимида амалга оширилаётган ислохотларнинг янги босқичи бошланиб, мактаб ўқитувчиларини янги методика асосида қайта тайёрлаш бўйича умуммиллий лойиҳа бошланиши эълон қилинди. Бу янги тизимни жорий қилиш учун 100 миллион доллар қўшимча маблағ йўналтирилиши режалаштирилган.

Олий таълим муассасаларига академик ва молиявий мустақиллик бериш билан бир қаторда, уларнинг тайёрлов йўналишлари кенгайтиб,

ишлаб чиқариш билан интеграцияси таъминланмоқда.

Аҳолига кўрсатилаётган тиббий хизмат сифатини ошириш, бюджет маблағларидан самарали фойдаланиш, тиббий хизматларни марказлаштириш ва аҳолини тиббий суғурталаш амалиётини жорий қилиш бўйича эътиборга лойиқ ишлар амалга оширилган.

Хотин-қизларни қўллаб-қувватлаш, уларнинг жамият ҳаётидаги фаол иштирокини таъминлаш бўйича маҳаллаларгача етиб борадиган тизим яратилмоқда. Республикадаги 9 348 та маҳаллада “Ёшлар баланси” шакллантирилиб, улар билан тизимли ишлаш йўлга қўйилди.

Туризм, маданий мерос ва спорт соҳаларида давлат бошқарувини такомиллаштириш бўйича муҳим қадамлар қўйилди.

Халқ демократик партияси фракцияси Давлат дастури ижроси, эришилаётган ютуқлар замирида, авваламбор, Давлатимиз раҳбари бошчилигида олиб борилаётган ислохотлар турганини алоҳида эътироф этади. Мазкур ислохотларни ижобий баҳолаган ҳолда, тўлиқ қўллаб-қувватлайди.

Шу билан бирга, фракциямиз ҳукумат Давлат дастури ижроси

бўйича айрим масалаларга эътибор қаратиши лозим, деб ҳисоблайди.

Биринчидан, жорий йилнинг биринчи чорагида 87 та топшириқнинг ижросини таъминлаш белгиланган бўлиб, ҳисобот даврида улардан 64 таси тўлиқ бажарилган. Бироқ, жорий йилнинг биринчи чорагида бажарилиши лозим бўлган 17 та банднинг ижроси юзасидан тегишли хужжат лойиҳаларини ишлаб чиқиш билан чеklangан ва 6 та банднинг бажарилиши муддати узайтирилган.

Ҳукумат Давлат дастурида белгиланган ушбу вазифалар ижросини ўз вақтида таъминлашига алоҳида эътибор қаратиши лозим, деб ҳисоблаймиз.

Иккинчидан, бугунги кунда фуқароларимизнинг муаммоларини ўрганиш ва уларни ҳал этиш бўйича депутатларимизнинг фаоллиги ошган. Улар томонидан давлат ва хўжалик бошқаруви органларининг мансабдор шахсларига кўплаб депутатлик сўровлари юборилмоқда. Лекин ушбу сўровларга асосланган жавоблар олинишда муаммолар мавжуд. Шундан келиб чиқиб, давлат ва хўжалик бошқаруви органларининг мансабдор шахсларига юборилаётган депутат сўровларига ўша мансабдор шахс томонидан асослан-

тирилган жавоб берилиши устидан назоратни кучайтириш лозим.

Учинчидан, “Инсон қадрини улғушлаш ва фаол маҳалла йили”да “Обод қишлоқ” ва “Обод маҳалла” дастурлари ижросини тўлиқ таъминлаш долзарб масала. Бу борада аниқ вазифалар белгиланиб, ижроси назорати бўйича парламентга ҳам масъулият юклатилган. Шундан келиб чиқиб, мутасаддилар мазкур дастурлар ижроси ҳақида парламентга ҳар ойда маълумотлар киритиб борилишини таъминлаши керак.

Шунингдек, депутатлар жойларга чиқиб ўрганганида айрим худудларда ижтимоий соҳалар бўйича Давлат дастурида белгиланган вазифаларни ўз вақтида сифатли амалга оширишда сусткашликларга йўл қўйилаётгани кузатилмоқда. Ушбу масалаларга ҳукуматнинг эътиборини қаратган ҳолда, Ўзбекистон Халқ демократик партияси мамлакатимизда олиб борилаётган ислохотларни тўлиқ қўллаб-қувватлаган ҳолда ўзининг депутатлик корпуси орқали ушбу жараёнларда фаол иштирок этишини маълум қилади.

Халқ демократик партияси фракцияси ҳукумат томонидан тақдим этилган ҳисоботни бир овоздан қўллаб-қувватлади.

Улуғбек ИНОЯТОВ,
Олий Мажлис
Қонунчилик
палатасидаги Ўзбекистон
ХДП фракцияси раҳбари:

— 2022–2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегиясини “Инсон қадрини улғушлаш ва фаол маҳалла йили”да амалга оширишга оид давлат дастурининг 2022 йилнинг биринчи чорагидаги ижроси тўғрисидаги

ТЕЛЕВИЗОРНИ ЁҚҚАНИМДА КИНО БЕРИЛАЁТГАН ЭКАН. ЁШ БОЛА ОЛДИГА СУЗИБ КЕЛГАН ДЕЛЬФИНГА: "МЕН ОНАМНИ КЎРМАГАНМАН, ОНАМ БЎЛИШНИ ИСТАЙМАН", ДЕБ ЎКСИНАДИ. МЕНГА ҚАТТИҚ ТАЪСИР ҚИЛДИ. ВА ҚАМАШИ ТУМАНИДА КЎРГАН-КЕЧИРГАНЛАРИМНИ БИР-БИР ЭСЛАДИМ ...

ҚАМАШИ ШАХРИДАГИ "ФАРҲОД" КЎЧАСИ ВА УНДАГИ 48-ХОНАДОННИ БУГУН ЮРТИМИЗДА КЎПЧИЛИК БИЛАДИ. БУ УЙНИ ТОПИБ БОРИШИМГА МИЛЛИЙ ГВАРДИЯ ХОДИМЛАРИДАН ЖАҲОНГИР, ЗАФАР ВА САРДОРЖОНЛАР КЎМАК БЕРИШДИ. БИЛСАМ, ЖАМОАТЧИЛИК ҚАТОРИ МИЛЛИЙ ГВАРДИЯМИЗ ХОДИМЛАРИ БОЛАЛАР УЙИ ТАРБИЯЛАНУВЧИЛАРИГА ҒАМХЎРЛИК ҚИЛИШГАН, ЯНГИ ОТА-ОНАЛАРИ БАҒРИГА ТОПШИРИШ ЖАРАЁНИДА ҲАМ ФАОЛ ИШТИРОК ЭТИШГАН ЭКАН. УЛАРГА ЭЗГУ СЎЗЛАРИМНИ АЙТДИМ.

ОНА БАҒРИ ВА ОТА МЕҲРИ

БУ ДУНЁДА ҲАР НЕДАН ОРТИҚ

Яхши лойиҳа билан қурилган 8 хонали уй, улкан дарвоза... Ташқари ва ичкарида турфа дарахт ва гуллар ўсиб ётибди. Анча ерга экин экилган. Хоналарда болалар учун нимкатлар, стол, стуллар қўйилган. Алоҳида столда компьютер турибди, болалар эркин ишлатишар экан. Хонадон бекаси қотма, истараси иссиқ, ёши эллик саккизда бўлса-да, ҳаракатчан, жонсарақ аёл Гулбаҳор Хонимова очиқ чеҳра билан кутиб олди. Еттинчи синфда таълим олаётган Шердор яқинда Президентимиз берган совға – планшети устага кўрсатиб, дастурлаш учун кетган экан. Сал ўтмай келиб қолди. Бошқа болалар мактабда экан.

— Шердор ва укаси Элдор жуда қобилиятли, — дейди Гулбаҳор боланинг бошини силаб, кейин стулга ўтказар экан. — Улғайсанг ким бўласан, меҳмонларга айт, ўғлим.

— Тадбиркор бўлман, одамларга яхшилик қиламан...

Гулбаҳор ўғлининг тилагидан шодланади ва ҳозир дарсдан кейин ўқитувчига қатнаб математика ва инглиз тилини чуқур ўрганишга ҳаракат қилаётганини севиниб тилга олади. Гап орасида Гулбаҳорнинг ўз тақдири ҳақидаги ҳикоясини эшитаман. У сарфарзанд оилада ўсиб-ўлғаяди. Аммо шифокорлар дахшатли ташхисни айтишади: "Туғма юрак хасталигингиз бор, фарзанд кўра олмайсиз..."

У тақдирга тан беради ва болалар боғчасида тарбиячи бўлади. Аммо қалб орзулари олға ундайди. Натижада Низомий номидаги педагогика университетида сирдан ўқиб, саксон тўққизинчи йилда руҳиятшунослик муаллими ихтисослигини эгаллайди. Қамаш шайридаги Меҳрибонлик уйига ишга киради. "Синфдошим Ҳусан ака одамларнинг гапига қулоқ тутмай, менга уйланди. Шунинг учун жонимни Яратганга топшириб, умр йўлдо-

шимга 4 нафар фарзанд ҳадя қилдим", дейди Гулбаҳор охишта.

У машаққатли кунларни эслайди. Фарзанд кўрганида ҳам уйда қолмайди, дарров ишга чиқади. Умр йўлдоши сарғайма касаллигини ўтказиб, вақтида даволанмаганлиги тўғрисида хаста бўлиб қолади. Тақдир зарбалари устма-уст тушади – Гулбаҳорнинг ўзи автоҳалокатга учраб, умуртқаси синади, бошидан оғир жараҳат олади. Бўкилишни истамайди, яна оёққа туради, ишини давом эттиради. Ахир, эри ярим жон, тўрт фарзандни едириб-ичириш керак. Уйлаб-ўйлаб, болалар учун ширинликлар пиширишни ўрганиб олади. Кундузи ишлаб, кечқурунлари ширинлик пиширади, умр йўлдоши деҳқон бозорида сотиб келарди. Интилганга толе ёр бўларкан. Ишлари юришиб, бир тадбиркорнинг дўконини ижарга олиб, энди савдо-сотикни йўлга қўйишади. Ишда ҳам яхши ютуқларга эришади – саксон тўққизин-

чи йилдан бошлаб болалар уйи директорининг ижтимоий ҳимоя бўйича ўринбосари лавозимида ишлаб келади.

Болалари қобил, интилувчан эди. Тўнғичи Муниса жаҳон тиллари университетини тугатиб, муаллима бўлади. Ҳозир икки фарзанднинг онаси. Иккинчиси, Нуршод ўта қобилиятли, ахборот технологиялари ва математика олий-гоҳларини битиради ва учинчи мутахассислик учун сирдан ўқиб, журналистика касбини ўрганмоқда. Айни пайтда Миллий университетимиз ректоратида ишлаяпти. Нафиса Қарши давлат университети рус филологияси факультетида ўқимоқда. Кенжаси Шаҳзод кўшни Қирғизистон давлатидаги тиббиёт институти талабаси.

— Президентимизнинг қалб йўриғи билан мамлакатимиздаги бир қанча, жумладан, Қамаш ва Китоб туманларидаги болалар уйи туғатилгач, тарбияланувчиларни янги ота-оналари ўз бағрларига олишди, — дейди Гулбаҳор. — Биз ҳам 12-оилавий болалар уйи тузиб, 10 нафар ўғил-қизни фарзанд қилиб олдик. Президентимиз яқинда виллоятимизга сафар қилганларида, янги тузилган Кўқдала туманида бизлар билан учрашдилар. Мени ҳузурларига чорлаб, "Сиз ҳақингизда эшитдим, сиздек кишиларга елкадошман", деганларида қандай улғу ишлар бошланганини яна бир бор тўла англадим. Мен ҳаяжонланиб: "Болаларимни камида вазир ўринбосари қилиб тарбиялайман", дебман. Чекан азобларимни бир зумда унутдим. Шундай улғу инсон қалбини очиб гапирганларидан кўзларимга ёш қуйилиб келди. Аслида унча-мунчага таъсирланмайман, хаёти зунга ўргатган.

— Президентимиз мени бағрларига босганда, ўз отамдек иссиқ қучоқларини сездим, — дейди Шердоржон болаларга хос эркалик билан.

— Ўзим фарзанд қилиб олган Екатерина рус, Фатимат лакет, улар ўн тўрт ёшда, — дейди Гулбаҳор. — Дилором билан Азиза ўн етти ёшда. Дилмурод, Бобоҳон, Дадахон, Акмал тўққиз ва ўн тўрт ёш ўртасида. Улар аҳил, миллат айришмайди. Чунки биз ота-онамиз, улар жон-жаҳонимиз. Улар энди етим эмас. Очиғи, ўтган йилнинг декабрида уларни уйимизга олиб келганимизда, анча қийналдик. Чунки болалар уйда рўзгор юмушлари ўргатилмайдилар. Энди билишади. Яхши ўқишяпти. Мен ҳам, умр йўлдошим ҳам қандай масъулиятни ишни бошлаганимизни яхши биламиз. Фарзандларимизни ўқитмай улғайтирамиз, улар яхши касбларни эгаллашади...

Шунча оғир кунларни бошдан ўтказиб, ажойиб фарзандларни тарбия қилаётган Гулбаҳорнинг иродасига қойил қолмай илжои йўқ. Буюк Навоий бобомиз ота-онани ой ва қуёшга ўхшатган эканлар. Мен бу хонадондаги нурга интилган болалар улғу инсонлар бўлиб камолга етишларига ишонаман.

Юнус УЗОҚОВ,
Ўзбекистон Республикасида хизмат
кўрсатган журналист.

МУНОСАБАТ

Инсон қадрини улғулаш ва фаол маҳалла йили мамлакатимиз маданият ва санъат ходимлари ҳаётига, умуман, соҳа тарихига унутилмас воқеалиги билан муҳрлангани, шубҳасиз. Чунки айнан бу йил улар илк бор ўз касб байрамларини нишонладилар. Айём нафақат пойтахтимиз, балки республикамизнинг барча ҳудудиди турли тадбирлар, сайиллар, концерт дастурлари, қизиқарли томошалар кўринишида шу даражада кўтаринки кайфиятда ўтказилдики, унинг шукӯҳи ҳали узоқ вақт қалбларни ҳаяжонга солиши аниқ. Санъат аҳли учун энг катта совға эса, албатта, Президентимизнинг маданият ва санъат ходимларига йўллаган байрам табриги бўлди.

МАДАНИЯТ ВА САНЪАТ ХОДИМЛАРИ ОРЗУСИ УШАЛГАН КҮН

Соҳа вакилларининг жамият ва мамлакат тарақиётида тутган ўрни, машаққатли ҳамда шарафли меҳнати юксак эътироф этилиб, келгусидаги устувор ва зифалар белгилаб берилган ушбу табрик ижодкорларга катта қувонч бағишлади, уларни янги марралар сари руҳлантирди. Буни пойтахтимиздаги "Халқлар дўстлиги" санъат саройида ўтказилган тантанали тадбирда сўз олган Маданият вазири Озодбек Назарбековнинг куйидаги фикрларидан ҳам билиш мумкин:

"Мамлакатимизда 15 апрел — Маданият ва санъат ходимлари куни этиб белгиланиб, Қонун билан тасдиқланди. Бир ижодкор сифатида айтадиган бўлсам, очиғи, ушбу кунни биз узоқ йиллар кутгандик. Шифокорлар, ҳарбийлар кунинида хизмат қилардик, умуман, қўйингки, барча соҳа вакиллари касб байрамларини ўтказишда иштирок этардик. Лекин қалбимизда қандайдир бир армон ҳаммамизни тирнаб турарди. Бугун эса шу орзумиз ушaldi.

Бунинг учун, энг аввало, ушбу кунни бизга байрам қилиб туҳфа этган ҳурматли Давлат раҳбаримизга шахсан ўзим, қолаверса, барча санъат аҳли, ижодкорлар номидан чуқур миннатдорлик билдираман.

Президентимиз табригида кўпдан-кўп масалалар қўйилди, вазифалар белгиланди. Айниқса, "Бугунги кунда Янги Ўзбекистон қиёфасини шакллантириш, ўз олдимиизга қўйган буюк мақсад — Учтинчи Ренессанс пойдеворини яратишда сиз, ҳурматли ижодкор зиёлиларимиз ҳал қилувчи куч сифатида майдонга чиқаётганингизни эл-юртимиз яхши билади ва юксак қадрлайди", деган

эътирофлари барчамизга катта ғурур бағишлади".

Шу ўринда, айём арафасида маданият вазирининг ташаббуси билан хайрли бир ишга қўл урилиб, тўғра тўғра ҳозирланганини ҳам қайд этиб ўтиш жоиз. Гап шундаки, Президентимиз томонидан эълон қилинган "Яшил макон" умуммиллий лойиҳасига муносиб ҳисса қўшиш мақсадида маданият ва санъат ходимлари Тошкент виллоятининг Оҳангарон тумани "Нуробод" кўрғонидида 3 гектар майдонга турли мева ва ҳамадан манзарали дарахт ниҳоллари экиб, "Санъаткорлар боғи" барпо этилди. Бу тадбирда Маданият вазирининг марказий аппарати, Ўзбекистон давлат филармонияси, "Ўзбекконцерт" давлат муассасаси, театрлар жамоалари ва бошқалар фаол қатнашди. Ўзбекистон халқ артистлари, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар, элимиз суйган санъаткорлар, хонандою созандалар яхши ниятлар билан ерга кўчатлар қадашди. Юртимиздаги тинчлик ва оқоилиштилик, бунёдкорлик ишлари барқарор бўлишини сўраб дуолар қилинди. Тадбир катта бир сайилга айланиб кетди. Айниқса, маҳаллий аҳоли вакилларининг қувончини айтмайсишим. Улар ардоқли ижодкорлар билан биргаликда ниҳол экиб, лойиҳа доирасида ташкил этилган концерт дастурида куй-қўшиқларга мириқиб рақсга тушмишди, маданий хордик чиқаришди. Маданият вазирига жамоаси бундай эзгу ишларни келгусида ҳам изчил давом эттиришини мақсад қилган.

Ўрни келганда таъкидлаш жоизки, Ўзбекистоннинг янги қиёфасини яратишга киришилган дастлабки кунларданок мамлакатимизда миллий маданиятга эга.

адабиётимиз ва санъатимизни ривожлантириш, уни жаҳонга танитиш йўлида кенг қамровли ислохотлар жараёни бошланди. Ўтган давр мобайнида, яъни 2022 йил 2 февралда Давлатимиз раҳбарининг "Маданият ва санъат соҳасини янада ривожлантиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарори қабул қилинди ва бу билан соҳанинг мутлақо янги стратегияси белгилаб берилди. Мазкур ҳужжатнинг умумий моҳияти шундайки, таълимда мусиқа фанини ривожлантириш орқали жамиятимизнинг мусиқий саводхонлигини кўтариш, маданият ва санъатимизнинг республика ичиди ва ташқарисиди нуфузини ошириш, аввалги мавқеини қайта тиклашдан иборат.

Унга қўра, янги ўқув йилидан эътиборан умумий ўрта таълим муассасаларида мусиқа фани учун ҳафтасига белгиланган бир ўқув соати ҳамда унга қўшимча равишда ҳар hafta миллий чолғуларда куй ижро этиш амалий тўғрақлари ва факультатив дарслар ўтказилади. Ўқувчиларга миллий мусиқа чолғуларидан камиди биттасида куй ижро этиш маҳорати ўргатилади ҳамда бу ҳақда уларнинг таълим тўғрисидаги ҳужжатида тегишли қайд киритилади. 2023/2024 ўқув йилидан бошлаб эса камиди учта мусиқа чолғусида куй ижро этиш маҳорати эга бўлиш мусиқа фани ўқитувчилари учун мажбурий ҳисобланади.

Таълим муассасаларида Ўзбекистон давлат филармонияси ва унинг ҳудудий бўлиmlари томонидан бошқа маданият муассасалари билан ҳамкорликда лекторий концертларини ўтказиш йўлга қўйилиши ҳам жуда катта аҳамиятга эга.

Уларда ўқувчи ва талабаларнинг мусиқий маданияти ҳамда саводхонлигини юксалтириш, эстетик диди, дунёқарашини кенгайтириш, мусиқани ҳис қилишига қаратилган амалий машғулотлар олиб борилади.

Хўш, нима учун мусиқий тарбияга бунчалик катта эътибор берилаяпти? Нима учун болаларга бирор соҳага куй ижро қилиш маҳорати ўргатилади? Гап шундаки, мусиқий тарбия худди китоб мутлоаси каби инсоннинг дунёқарашини, маънавиятини юксалтириши, қалбига гўзал фазилатларни муҳрлайди. Мусиқани англай оладиган ўғил-қиз эртага асл санъат билан енгил-елпи ижод маҳсулининг фарқига боради, талабчан томошабинга айланади. Диди баланд аудитория шаклланади. Бу муҳит бора-бора санъаткорни ҳам ўз устиди кўпроқ ишлашга мажбур қилади. Сифат ўзгаради. Савияли ижрочилар, моҳир созандалар, санъатшунос олимлар етишиб чиқади. Улар ўлмас мусиқа асарларимизни дунёга янада кенгроқ танитишга муносиб ҳисса қўшади. Ёшларнинг ҳаммаси ҳам келгусида фаолиятини санъат билан боғлашга мумкин, бу, табиий. Аммо бирор соани чалишни билишининг ўзи улар қалбини доимо эзгулик йўлига чорлаб туради.

Гап сўнги йиллардаги ислохотлар жараёни хусусида борар экан, айтиш керакки, ўзбек миллий санъатини ривожлантириш, тарғиб қилиш ва уни янада оммалаштиришда мамлакатимизда анъанавий тарзда ўтказилаётган Халқаро маком санъати анжумани, Халқаро бахшичилик санъати фестивали ҳамда "Рақс сеҳри" халқаро фестивали каби

нуфузли тадбирлар алоҳида аҳамият касб этмоқда. Шунингдек, Ўзбекистон давлат филармонияси, Ўзбек миллий маком санъати ва Бахшичилик санъати марказлари, ҳудудларда намунавий маком ва бахшичилик ансамбллари, Театр ва кино арбоблари уюшмаси, "Баҳор" давлат рақс ансамбли самарали фаолият орқали соҳа ривожига салмоқли ҳисса қўшиб келмоқда.

Эътиборлиси, олиб борилаётган ишлар ўзининг амалий натижаларини бериб, халқаро миқёсда юксак эътироф этилмоқда. Жумладан, "Хоразм лагиси" ва бахшичилик санъати ЮНЕСКОнинг Инсониятнинг номоддий маданий мероси репрезентатив рўйхатида киритилгани бунинг яққол тасдиғи.

Аслида ижодкорлар ҳеч кимдан ҳеч қандай рағбат кутмайди. Меҳнатлари самарасини кўрса, Ватанига, халқига нафи тегаётганини ҳис этса, шундан қувониб, илҳомланиб, жўшиб ижод қилишга давом этаверади. Шунга қарамай, халқимизга хос яхши бир эзгу анъана борки, турли байрамлар ва яхши кунларда фидойий инсонлар фаолияти эътироф этилади. Зеро, Маданият ва санъат ходимлари кунинида ҳам Маданият вазирилик томонидан жунқуяр соҳа ходимлари "Маданият ва санъат фидокори" кўкрак нишони, фахрий ёрлик, диплом ва ташаккурномалар билан рағбатлантирилади.

Яна бир нуфузли мукофот борки, у мусиқа санъатининг турли йўналишларида ғайрат билан ижод қилаётган ёш илғит-қизларни қўллаб-қувватлаш ва рағбатлантиришга хизмат қилмоқда. Бу "Ниҳол" мукофотиридир. Байрам кунинида мазкур мукофотнинг 2021 йилги ғолиб ва совриндорларини тақдирлаш маросими ҳам ўтказилди.

Айтиш жоизки, одатда бу танлов якунига қўра, ҳар икки йилда 15 нафар совриндор тақдирланарди. Ушбу ижодий беллашувнинг қўлами ҳамда аҳамияти йилдан-йилга ошиб бораётгани, жамоатчилик, соҳа мутахассислари ва ижодкорларнинг тақлифларини инобатга олиб ҳамда Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 30 йиллиги мамлакатимиз миқёсда кенг нишонланганидан келиб чиқиб, танлов ғолиблари сони бу гал истисно тариқасида 30 нафар этиб белгиланди.

"Халқлар дўстлиги" санъат санойида ўтказилган тантанали маросимда ана шу 30 нафар ёш ижрочи "Ниҳол" мукофотининг 2021 йилги соҳиб сифатида эълон қилинди. Улар ўз йўналишидаги олий ўқув юртига имтиёзли равишда ўқишга кириш имкониятини, махсус статутка ва пул мукофотларини қўлга киритди.

Умуман айтганда, Маданият ва санъат ходимлари кунини бутун мамлакатимиз бўйлаб зўр тантана билан нишонланди. Ижод аҳли Юртбошимизнинг юксак эътиборидан катта куч ва мадад олди. Ишончимиз комилки, бу уларнинг янги-янги марраларни эгаллашларига хизмат қилади.

Шавкат ОРТИКОВ,
Ўзбекистон Республикаси маданият
вазирининг маслаҳатчиси.

DOLZARB MAVZU

t.me/uzbekiston_ovozi_gazetasi

instagram.com/uzbekiston_ovozi

www.uzbovozi.uz

ХАВФ БОРМИ?

Кейинги вақтларда дунёнинг турли ҳудудларида содир бўлаётган воқеа-ҳодисалар валюта курсларига ҳар хил таъсир кўрсатмоқда. Кўплаб мамлакатларда инсон учун зарур бўлган кундалик озиқ-овқат маҳсулотларидан тортиб, ҳам ашё маҳсулотларининг ҳам нархлари кўтарилиб кетаётганидан барчамиз хабардоримиз. Дунёда кузатилаётган бу каби вазиятлар сабаб бир қатор саволлар пайдо бўлмоқда. Уларнинг айримларини умумлаштириб, Марказий банкка тақдим этилган эди.

Саволларга Марказий банкнинг Жамоатчилик билан алоқалар ва коммуникацион сиёсат департаменти директори Акмал Назаров қуйидагича жавобларни тақдим қилди.

– Бугун Ўзбекистонда ташқи геосиёсий вазиятнинг инфляцияга таъсири қандай бўлмоқчи?

– Сўнги йилларда Ўзбекистонда инфляция даражаси пасажуви динамикага эга бўлгани барчамизга маълум. Жумладан, 2021 йил якуни бўйича инфляция даражаси 10 фоизгача пасайган бўлса, жорий йил март ойи якунида йиллик 10,5 фоизга тенг бўлди. Кейинги пайтларда дунёда рўй бераётган воқеа-ҳодисалар сабаб Марказий банк пул-кредит сиёсатини инфляция таргетлаш режимига ўтказиш доирасида инфляция даражасини 2023 йил якунига қадар 5 фоизгача пасайтиришни мақсад қилган.

Маълумот ўрнида шунини айтиш мумкинки, жаҳон бозоридида озиқ-овқат товарлари, энергия ресурслари ва ҳам ашёлар нархининг қимматлашиши импорт инфляцияси орқали бизга ҳам ўз таъсирини ўтказди. Аслида йил бошида амалга оширилган макроиқтисодий прогнозларда йил якуни бўйича инфляциянинг 8-9 фоизгача пасайиши кутилган эди. Аммо, юзага келган ташқи хатарлар ва ноаниқликлар фониди Марказий банк инфляция даражасининг 12-14 фоизгача тезлашиши мумкинлигини ҳамда 2023-2024 йилларда бир маромда пасайиб боришини прогноз қилмоқда.

Бундай шароитда Марказий банк иқтисодиётда қатъий пул-кредит шароитларини таъминлаш орқали монетар омилларнинг инфляция даражасига таъсири минималлаштириш ва ўрта муқддатли истиқболда инфляцияни ўзининг мақсадли кўрсаткичига (5 фоизлик таргетига) қадар пасайтиришга асосий эътиборни қаратади.

– Ҳозирги шароитда сўннинг етакчи хорижий валюталарга нисбатан курси қандай бўлади? Банк ташқи омиллари ҳисобга олиб, сўн курсининг кескин девальвация бўлишининг олдини олиш бўйича қандай чора-тадбирларни амалга оширолмоқчи?

биринчи ярмида ташқи хатарлар таъсирида иқтисодиёт субъектларининг девальвацион кутилмаларининг ортиши ҳисобига миллий валюта алмашув курсининг 5 фоизи атрофида қадрсизланди ва қарийб барча қисқа муқддатли ўзгаришларни (шокларни) қамраб олди.

Марказий банк алмашув курсининг кескин тебранишларининг олдини олиш ва бозорнинг барқарор фаолиятини таъминлаш мақсадида “олтин-валюталари нейтраллиги тамойили” доирасида ички валюта бозорига девальвацияларни амалга ошириб боради. Бунда, Марказий банк алмашув курсининг фундаментал трендида таъсир этмайди ва валюта курси ташқи шокларга мослашган ҳолда шаклланиб боради. Умуман олганда, инфляция таргетлаш режими доирасида ўрта ва узоқ муқддатли истиқболда мамлакатда инфляция даражасининг пасайиб бориши ҳисобига алмашув курси қадрсизланиши ҳам секинлашиб боради.

– Субсидия асосида ажратиладиган ипотека кредитларига асосий ставканинг 17 фоизга оширилишининг таъсири бўлади? Тижорат банкларида олдин олинган ипотека кредитлари бўйича фоизлар асосий ставка ошган тақдирда ҳам ўзгартмаслик имкони борми?

– Президентимизнинг 2022 йил 8 апрелдаги “Марказлашган манбалар ҳисобидан ипотека ва таълим кредитлари учун ажратиладиган маблағлар бўйича фоиз ставкаларини белгилаш тўғрисида”ги қарориди Молия вазирлиги томонидан тижорат банкларига ипотека учун ажратиладиган ресурс маблағлари бўйича фоиз ставкаларини 2022 йил якунига қадар, истисно тарихида, амалдаги фоиз ставкаларига сақлаб қолишни белгиланган. Бу эса, ўз навбатида, тижорат банклари томонидан аҳолига бирламчи уй-жой бозоридан хонадон сотиб олиши учун ажратиладиган ипотека кредитлари бўйича фоиз ставкалари жорий йил якунига

қадар ўзгармаслигини аниқлатади.

Шунингдек, илгари олинган ипотека кредитлари шартлари эса миқоз ва тижорат банки ўртасида тузилган шартнома асосида белгиланади. Агар шартномада ипотека кредити бўйича фоиз ставкаси асосий ставкага (қайта молиялаштириш ставкасига) боғланган бўлса, асосий ставка ўзгариши улар бўйича фоиз ставкаларининг ҳам ўзгаришига олиб келади.

– Ўзбекистон сўнги йилларда Россия Федерациясидан маълум миқдорда кредит ресурсларини жалб қилди. Асосан ҳозирда санкцияга тушган банклардан – Газпромбанк, ВТБ, ВЕБ ва бошқалар. Бу банклар йирик иқтисодий лойиҳаларни молиялаштириши лозимлигини ҳисобга олсак, Ўзбекистон санкциялар тўғрисида бу маблағлардан маҳрум бўлиши хавфи борми?

– Тижорат банкларининг хорижий банклар олдидаги жами мажбуриятлари таркибида қаттиқ санкцияларга тушган банклардан жалб қилинган молиявий ресурслар улуши юқори эмас.

Таъкидлаш жоизки, маҳаллий банклар томонидан қатъий санкцияга тушган банклардан жалб қилинган мажбуриятларини ўз вақтида ва иккиламчи санкциялар хавфини яратмасдан қайтариш бўйича халқаро юридик консалтинг компаниялари жалб қилинган.

Ҳар бир транзакцияни юридик компаниялар хулосаси асосида амалга ошириш чоралари кўрилди. Бу, ўз навбатида, йирик иқтисодий лойиҳаларни узлуксиз молиялаштириш мақсадида халқаро молия бозорларидан муаммосиз ресурслар жалб этиш имкониятини яратмоқда.

– Россия банклари билан халқаро ҳисоб-китоблар қандай амалга оширилмоқда? Россиянинг етакчи банклари СВИФТдан ўчирилган кейин бизнинг банкларида қандай муаммолар вужудга келди ва улар қандай ҳал қилинади?

– Таъкидлаш жоизки, бугунги кунда тижорат банклари томонидан миқозларининг Россия ва Беларусь давлатларида рўйхатдан ўтган хорижий ҳамкорлар билан тузилган барча экспорт-импорт шартномалари инвентаризациядан ўтказилмоқда.

Шунингдек, хорижий ҳамкорлар билан ташқи савдо амалиётларини ўтказишда тижорат банклари томонидан санкциялар рўйхати доимий равишда янгиланиб, ўз миқозларига қатъий санкцияларга тушмаган ҳамкорлар ва банклар билан молиявий муносабатларни амалга ошириш бўйича тавсиялар бериб келинмоқда.

МУЛОҲАЗА

Яқинда Ички ишлар вазирлиги Жамоат хавфсизлиги департаменти Йўл ҳаракати хавфсизлиги хизмати томонидан янги таҳрирдаги «Йўл ҳаракати қондалари»нинг эълон қилиниши орқали аҳоли ўртасида, айниқса, ижтимоий тармоқларда қизғин мунозаралар бошланиб кетди. Муҳокама жуда кўпайганининг бир эъри томони бор. Жамоатчилик бефарқ эмаслиги. Ҳозир одамлар давлатда, дунёда нима гап, нима ўзгаришлар бўлаёпти, деб қизиқаяпти, муносабатини билдириятти. Бу улкан ютуқ. Ҳозир бундан сал аввалроқ йўл-патруль хизмати ходимини видео тасвирга олиб, интернетга жойлашда ходимдан рухсат сўраш керак бўлиши ҳақида хўжжат лойиҳаси кун муҳокамаларига сабаб бўлаётган эди. ЙПХ ходимининг дислокация кўчирмаси билан ҳайдовчилар жойида таниши хўққидан маҳрум бўлаётгани, ЙПХ ходими хўжжатларни текшириш жараёнида аниқланган барча хўққу-бузарликлар бўйича чора кўриши мумкинлиги ҳақида гап-сўзлар эътирозларга ҳам сабаб бўлмоқда.

Шу каби мунозарали ҳолатларга ойдинлик киритиш мақсадида Ички ишлар вазирлиги Жамоат хавфсизлиги департаменти Йўл ҳаракати хавфсизлиги хизмати бошлиғи ўринбосари, полковник Эрали Бозоров матбуот анжумани ўтказди. Мутасадди ЙПХ ходимининг хизмат вақтида олинган видеоларини унинг рухсатисиз ижтимоий тармоқларда тарқатиш мумкинми ёки йўқми, шунингдек, дислокацияси ҳайдовчи томонидан сўралганда ЙПХ ходими кўрсатишга ҳақлими ё йўқми

каби масалалар ўрганиш жараёнида экани тўғрисида маълумот берган.

Э.Бозоров қўшимча қилиб кўп муҳокама этилаётган масалалар бўйича ишчи гуруҳ ишлаётгани, ривожланган давлатларнинг тажрибаси тадқиқ этилиб, кейин Вазирлар Маҳкамасига киритилишини ҳам маълум қилган.

Жамоатчилик фикрини ўрганиб, ҳамма танқидчи эмас, янги қондаларнинг аксарияти хавфсизлик учун эканлиги боис, ҳаёт кўрган кишилар томонидан қўллаб-қувватланаёпти.

– Янги йўл қондаларини чиққани ҳақида эшитдим, – дейди ҳайдовчи Шоолим Абдурахмонов. – Ёшим 73 га яқинлашиб қолди. Рулга ўтиганимга ҳам 41 йил бўлди. Ҳайдовчилик тажрибамдан келиб чиқиб айтадиган бўлсам, янги чиққан йўл қондаларидаги, яъни мактаб, мактабгача таълим муассасаси, кўп қаватли уйлар ва маҳаллаларнинг йўлларида тезликни қамайтиргани жуда яхши иш бўлибди. Бугунги ёшларимиз, ёшлик қилибми, тезликни ошириб қўлади. Уларга фарқи йўқ – мактаб, боғча, маҳалланинг йўлими, газни босгани-босган. Шу боисдан, йўл-транспорт ҳодисалари кўпайиб кетаётганлиги. Энди юқорида айтган жойларни ҳам ЙПХ ходимлари тезлик борасида назоратга олади. Бевақт ўлимлар, автоҳалокат сабаб бутун умр ногирон бўлиб қолаётганлар камаяди.

Бундан бир ойча олдин, маҳаллада тенкурлар билан гаплашиб турсак, ўғлим, набирам тенги ёшлар бобо энди машина ҳайдаганимизда битта паспорт бўлиб юрсангиз бўлди, бошқа ҳеч қандай хўжжат олиб юриш шарт

ЙПХ ходими:

ЖАМОАТЧИЛИК НАЗОРАТИ БЎЛМАСА ХАЛҚ ОЛДИДА ҲИСОБДОРЛИК ҲАМ БЎЛМАЙДИ

эмас, деб қолди. Бу яхши янгилик бўлибди, аммо биз эски замоннинг ҳайдовчиларида ҳамма хўжжатлар ёнимизда юрмаса, рулга ўтирмаймиз, дедим ҳазиллашиб. Шу гапдан сўнг, бир ҳафтача ўтибми, шом вақти, энди кеч тушаётганда ЙПХ ходими тўхтатди. Ёритгич чироқни ёқиш эсимдан чиқибди. Шундан сўнг барча хўжжатларни бирин-кетин сўрай бошлади ва хўжжатларни тақдим эта туриб, фақат паспорт бўлади, деган гапнинг исботи сўрадим. Шунда у, “отахон ўрганиш бўлиб қолибди, оқ йўл”, деди. Ўрганган кўнгил ўртанмаса бўлди, ишқилиб...

– Янги қондалар фақат йўл ҳаракати хавфсизлиги хизмати ходимларининг фойдасига ишлайди, – дейди ҳайдовчи Шерали Ғофуров. – Ҳайдовчилик гувоҳномасини олганимга 30 йил бўлган бўлса, охириги 10 йилларда ЙПХ ходимлари ўзларини гуёки йўл қондаларининг билимдони, “авлиё”си даражасига чиқариб олганлиги. Президентимизнинг очиклик сиёсатидан сўнг уларнинг билими қай аҳволда эканлиги интернетда тарқалаётган видеоларда ҳам кўриниб қоляпти. Энди улар ҳайдовчилар билан сўхбат жараёнида қандай муомала қилаётгани, баъзида эса йўл қондаларини ўзлари ҳам яхши билмаслиги каби камчиликлардан уялиб, ЙПХ ходимини видео тасвирга олиб, интернетда уларнинг рухсатисиз тарқатиши тақиқловчи қонди янги қилишмоқчи. Нима эмиш, ЙПХ ходимини боди камераси тасвирга олиб турарканмиш, шунинг ўзи зарурат бўлганида исботлашга етар эмиш...

Кўряпсизми, шу ерда ҳам ўзларига хизмат қиладиган қондани жорий этишмоқчи. Ким қафолат беради, ЙПХ ходимининг хатоси акс этган видеонинг ўчиб кетмаслигига? Нима демокриман, бу жамоатчилик назоратига тўқсинликнинг ёрқин намунаси. Яна ЙПХ соҳасига олдинги яқка ҳукмронлики қайтаришмоқчимиз?.. Бу адолат тарози палласини орган ходимларига мослаштириш эмасми?

– ЙПХ ходими транспорт воситаларини тўхтатганида текшириш жараёнида аниқланган барча хўққу-бузарлик бўйича чора кўриши мумкин бўларкан, – дейди ҳайдовчи Мухиддин Абдуллаев. – Ҳозир шундоқ ҳам ЙПХ ходими тўхтатган вақтда ҳамма хўжжатларни сўраб, текшираётган бўлса, яна нима керак, тушунмадим? Яна қанча вақолатга эга бўлишни хошлашди? Бундай дейишимни боиси, яқинда ЙПХ ходими тўхтатди. Куннинг иссиғида юзимга қўлимни қўйиб келаётганим. Ходим телефонда гаплашяпти, деб ўйлаб тўхтатган экан. Билдики, ундай эмас. Шундан сўнг паспортимни сўради ва қўлидаги планшетдан нималарнидир текшириб, сўғуртангиз борми, дедида тақдим этишимни талаб қилди. Шунда “янги қонда бўйича фақат паспортимни кўрсатишим лозим эмасми”, дедим. Ходим “база”дан сўғурта кўринмаяпти, шунга сўраяман, деб жавоб қилтарди. Кўряпсизми, уларнинг базаси ишламай қолса ҳам ҳайдовчи жавобгарликка тортилади. Яқин бир танишим шундай вазиятга тушганини айтиб, машинасини жари-

– Халқаро тўлов тизимлари Россияда фаолиятини тўхтатиши билан у ердан республикамизга пул ўтказишда қандай муаммолар вужудга келди ва улар қандай ҳал қилинади?

– Март ойининг биринчи ярмида, вазиятдан келиб чиққан ҳолда, айрим халқаро пул ўтказмалари операторлари фаолиятида вақтинчалик узилтилар ёки тўхталишлар кузатишган эди. Ушбу тўхталишларга ўша пайтда вужудга келган ноаниқликлар сабаб бўлган.

Қайд этиш лозимки, Россия Федерациясидан Ўзбекистонга пул ўтказмаларини амалга оширувчи кўплаб тизимлар йўлга қўйилган бўлиб, баъзи тизимларда узилтилар вужудга келганда, уларнинг бошқа мўқобилидан фойдаланиш имконияти мавжуд.

– Марказий банк асосий ставкаси март ойида 17 фоизга оширилганидан сўнг жисмоний шахсларнинг депозитлари бўйича фоиз ставкалари 20,9 фоизгача, юридик шахсларнинг депозитлари бўйича эса 16,2 фоизгача ошди. Бироқ, кредитлар бўйича фоиз ставкалари 20,2 фоизгача, яъни -1,1 фоиз пасайди. Кредит бўйича фоиз ставкаларининг пасайиши нима билан боғлиқ?

– Март ойида кредитлар бўйича фоиз ставкалар депозитлар бўйича шаклланиган фоизлар, банклар томонидан миқозга нисбатан ўрнатилган риск учун муқофот, банкларнинг кутилмалари ва бошқа операциялар харажатлари билан бир қаторда пул-кредит шароитлари таъсирида шаклланди. Хусусан, март ойида жами миллий валютада ажратилган кредитлар бўйича фоиз ставкалар 20,8 фоизни, жисмоний шахслар бўйича 21,8 фоизни ҳамда тадбиркорлик субъектлари бўйича 20,2 фоизни ташкил этди.

Бунда, тадбиркорлик субъектларига ажратилган кредитлар бўйича фоиз ставкалари февраль ойидидаги нисбатан 1,1 фоиз бандга пасайиши кузатилди. Мазкур ҳолат тадбиркорлик субъектларига ажратилган кредитлар бўйича шартномаларнинг қарийб 80 фоизи Марказий банк асосий ставкаси ўзгаргунга қадар имзоланганлиги билан изоҳланади.

Жорий йилнинг март ойида тижорат банклари томонидан миллий валютада жами 11,1 триллион сўм, шундан тадбиркорлик субъектларига 4,2 триллион сўм миқдорда кредитлар ажратилди. Марказий банк асосий ставкасининг ўзгариши таъсири иқтисодиётдаги кредитлар бўйича фоиз ставкаларига маълум муқддат кечикиш билан таъсир этади.

Саҳифани “Ўзбекистон овози” муҳбири Тоштемир Худойқулов тайёрлади.

ДУНЁ ЎЗИГА КЕЛМОҚДА.

САЙЁҲЛАР ЎЗБЕКИСТОНГА ОШИҚМОҚДА

КУТИБ ОЛИШГА ТАЙЁРМИЗМИ?

ПАНДЕМИЯ ДУНЁНИ ЎЗГАРТИРДИ. КОРОНАВИРУС САБАБЛИ ЮЗАГА КЕЛГАН КЕСКИН ВАЗИЯТ КЎПЛАБ СОҲАЛАРНИ ҚИЙИН СИНОВЛАРГА ДУЧОР ҚИЛДИ. ЭНГ КЎП ТАЛОФАТ КЎРГАН СОҲАЛАРДАН БИРИ, ШУБҲАСИЗ, ТУРИЗМДИР. РАҚАМЛАРГА ЭЪТИБОР ҚИЛСАҚ, ҚАРАНТИНДАН ОЛДИН, 2019 ЙИЛДА ЎЗБЕКИСТОНГА КЕЛГАН ТУРИСТЛАР СОНИ 6 МИЛЛИОН 748,5 МИНГ НАФАРДАН ОШГАН. 2020 ЙИЛДА БУ КЎРСАТКИЧ 1 МИЛЛИОН 504,2 МИНГ НАФАРНИ ТАШКИЛ ЭТГАН.

ҚАРАНТИН ЧЕКЛОВЛАРИ ОЛИБ ТАШЛАНМОҚДА, ДУНЁ, ОДАМЛАР ЎЗИГА КЕЛМОҚДА, САЙЁҲЛАР ОЛАМНИ КЎРИШНИ ИСТАМОҚДА. БИР МАМЛАКАТГА БОРИШ ЁКИ БОРМАСЛИКНИНГ ҲАМ МИНГ ТУРФА АСОСИ ВА САБАБИ БЎЛАДИ.

ШУЛАР ҲИСОБГА ОЛИНГАНДА, БУ ЙИЛ ЮРТИМИЗГА ТАШРИФ БУРУВЧИ САЙЁҲЛАР СОНИ 4,5 МИЛЛИОНДАН ОШИШИ ТАХМИН ҚИЛИНМОҚДА. ЎЗБЕКИСТОНГА ҚИЗИҚИШ САЙЁҲЛАРДА ҲАР ДИОМИГАН АНЧА КЎТАРИЛГАН. МИСОЛ УЧУН, МАЪЛУМОТЛАРГА КЎРА, РОССИЯДАН ЧЕТ ЭЛГА КЕТАЁТГАН ТУРИСТЛАРНИНГ 20 ФОИЗИ ЎЗБЕКИСТОННИ ТАНЛАМОҚДА, 11,3 ФОИЗИ ЭСА ТУРКИЯНИ.

УМУМАН, ЖОРИЙ ЙИЛДА ЮРТИМИЗГА КЕЛУВЧИЛАР СОНИ ЎТГАН ЙИЛГА НИСБАТАН КЕСКИН ОШИШИ КУТИЛМОҚДА. ҚАРАНТИН САБАБЛИ ЎРТАДА БЎШЛИҚЛАР ЮЗАГА КЕЛГАН БЎЛИШИ ТАБИИЙ. ИШЧИЛАР ЭТИШМАСЛИГИ ЁКИ МЕҲМОНХОНАЛАРНИ ТАЪМИРЛАШ КАБИ МАСАЛАЛАРДА ТАЙЁРГАРЛИК ҚАНДАЙ ЭКАНИ БИЛАН ҚИЗИҚДИК.

МАВСУМГА ТАЙЁРМИЗ

Умарбек ЭСОНМУРОДОВ,
Туризм ва маданий мерос вазирлиги
матбуот хизмати мутахассиси:

— 2019 йилда салкам 7 миллион сайёҳга хизмат кўрсатган мамлакатимиз бугун ҳам ана шу кувватда ишлашга тайёр. Тўғри, 2020 йилдаги пандемия сабабли туристлар оқими кескин камайиб кетди. Меҳмонхоналар бўшаб, кўплаб ходимлар ишсиз қолгани ҳам рост. Бироқ вазият анча ўзгарди. Давлатимиз томонидан туризмни ривожлантириш мақсадида мазкур соҳага кўплаб янгиликлар, асосийси эса энгилликлар жорий этилди.

Масалан, меҳмонхоналар, хостеллар, оилавий меҳмонлар уйлари, барча барчаси жойлаштириш воситалари, дейилади. Ана шу жойлаштириш воситалари учун солиқлардан имтиёزلар жорий этилди. Хусусан, 2022 йил 1 апрелдан 2025 йил 1 январга қадар умумий оқватланиш соҳасидаги тадбиркорлик субъектлари учун ижтимоий солиқ ставкалари 1 фойиз миқдоридан белгиланди. Демак, тадбиркор 100 минг сўм фойда қилса, 1000 сўм солиқ тўлайди. 100 минг сўм солиқ тўлаш учун эса 10 миллион сўм даромадга эга бўлиши керак.

Шунингдек, инвесторларга янги қурилган меҳмонхонаси 3 юлдузли тоифага ва 50 та хонадан кам бўлмаган, 4 юлдузли тоифага ва 100 та хонадан кам бўлмаган хоналар фондига эга бўлганда субсидия ажратилиши белгиланди. 2023 йил 31 декабргача фойдаланишга топширилган тақдирда харажатларнинг бир қисми давлат бюджетидан қоплаб берилади. Пул миқдоридан олсак, 3 юлдузли тоифага эга меҳмонхоналарга ҳар бир хона учун 40 миллион сўм, 4 юлдузли тоифага эса 65 миллион сўмдан субсидиялар ажратилиши кўзда тутилган.

Субсидиялар йўловчи ташиш воситалари учун ҳам жорий этилган. Тошкентдан водий вилоятларига ҳамда Самарқанд ва Бухорога, шунингдек, Фарғона, Самарқанд ва Термиздан Урганчга бориб, келувчи авиатранспортлар субсидияга эга. Наманган ва Фарғонадан Самарқандга қатнайдиغان рейслар учун ҳам ушбу имтиёزلар жорий этилган. Эътиборлиси, поездлар йўналишларида ҳам ана шундай имкониятларни кўриш мумкин.

КАМЧИЛИКЛАР ҲАМ ЙЎҚ ЭМАС

Тан олиш керакки, йилдан йилга хизмат кўрсатиш ва сервисга талаб ортмоқда. Шунга мос равишда, уларнинг тури ва қулайликлари ҳам кўпайиб борапти. Мисол учун, бугунги кунда ҳар бир меҳмонхона интернет тармоғига уланган. Бироқ Ўзбекистондаги интернет тезлигидан сайёҳлар ҳамisha ҳам қониқарвермайди. Эътирозлар бўлиб туради. 5 юлдузли меҳмонхоналарда интернет секундига 50 мегабайт тезликда ишлаши кераклиги белгилаб қўйилган. Мазкур йўналишда ҳам ислохотлар олиб борилмоқда.

Иккинчи бир масала, бизда талаб кўп, тақлим кам. Шу сабабли меҳмонхоналар нархи қиммат. Европада, умуман, кўплаб хоризж мамлакатларида бир кечага 10 долларга яхши хона топиш мумкин. Бизда эса ана шундай хоналар 250-300 мингта ташкил қилади. Бу тахминан 20-25 доллар дегани. Ушбу масалага ечим топишнинг асосий йўналиши меҳмонхоналар

сонини кўпайтириш, рақобатни оширишдан иборат. Айнан шунинг учун ҳам меҳмонхоналар қуришга субсидиялар ажратилмоқда.

Қувонарли жиҳати, мамлакатимизда туризм соҳаси жадал ривожланиб, соҳанинг ўсиш суръатлари учун шароитлар яратилмоқда. Бугунги кунга келиб, мамлакатимизда 1327 та жойлаштириш объекти фаолият кўрсатмоқда, республика бўйича хоналар сони 32243 та хонани ташкил этмоқда. 03.01.2022 йил ҳолатига кўра, оилавий меҳмон уйлари сони 2481 тани, улардаги ўринлар сони 21239 тани, хостеллар 384 та бўлиб, 12584 ўринни ташкил қилмоқда. Қурилаётган чора-тадбирлар натижасида соҳада ўсиш кузатилади. Тадбиркорлар ҳамда инвесторларга жозибador муҳит яратилади. Рақобатнинг юзага келиши эса камчиликларни бартараф этади.

Айжамал ЖОЛДАСБАЕВА,
Истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш жамиятлари федерацияси
етакчи мутахассиси:

— Айниқса, туристлар борадиган жойларда иложини топиб, уларнинг охирига чақасигача «суғуриб» оладиганлардан одам ҳижолат тортасан. Энг қизиғи, баъзи жойларда ҳожатхона-сигача пулли қилиб қўйишади. Бу ҳам хизмат кўрсатишга қиради-ку. Ахир ҳамма жойларда ҳам жамоат ҳожатхоналари мавжуд эмас. Юртимизга келаётган сайёҳларнинг ҳам ҳаммаси миллиарддер эмаслигини ҳисобга олсак, яхши бўларди. Яқка тартибда ўзи саёҳат қиладиган сайёҳлар учун оқватланиш шохобчасида тилни биладиган официантлар хизмат қилсин, демаймиз, аммо оқватланиш менюсини иложи борича уч тилда кўрсатса мақсадга мувофиқ бўлади.

САЙЁҲЛАР НИМА ДЕЙДИ?

Гарсия ХЕСУС (АҚШ):

— Диний ва тарихий жойларга, айниқса, мақбараларга бориш жуда таъсирли. Барча шароитлар нақадар ривожлангани, улар қанчалик яхши сақлангани, хусусан, Бухородаги Етти пирда бўлган шароит ва муносабат мени жуда ҳайратда қолдирди. Умуман олганда, ислом меросини асраб-авайлаш борасида Туркия бугунги кунда дунёда олтин мезон ҳисобланади. Бир нарса бор, ҳамма жойда аёллар учун ҳам эркакларникидек бир хил шароит яратилмаган. Қўпинча одамлар ўз оиласи билан саёҳат қиладди. Биз мусулмон бўлмаган давлатда яшаймиз, у ерда тенг ҳуқуқлар бор. Эркаклар ва аёллар учун бир хил шароитлар мавжуд. Бу ерда ҳам шунини йўлга қўйиш керак.

Марк ЭВЕНС (АҚШ):

— Ўзбекистонга сайёҳатимиз Туркиядаги шароитлар даражасида бўлди, деб айта оламман. 2000 йилда Туркияда бўлганимда ўша вақтнинг ўзидаёқ мамлакат ўз маданияти, тарихини одамларга намойиш этиш учун миллиардлаб долларини сарфлаганини кўргандим. Лекин Ўзбекистон Ҳиндистон ва дунёнинг бошқа мамлакатлари орасида ўзининг маданий меросини сақлаш бўйича анча юқори мезонларга эга. Агар Миср билан солиштирсак, бу ерда шароитлар анча яхши. Эндиги масала фақатгина уларни одамларга етказиб бериш устида ишлашдир. Ана шунда ер юзидан келаётган сайёҳлар тарихингизни янада яхшироқ ўрганади, қизиқиши ортади, нега улар шу қадар улугланганини, буюклигини билиб олишади.

Зешан ЗОҲИД (Покистон):

— Юртингизни яхши биламан. Мен, айниқса, тарихий шаҳарлар ва метросининг озодалигига қойил қоламман. Инча университети талабалари билан учрашиб, фикр алмашиб тураман, чунки ҳамкасбимиз. Иккинчи марта келишим, аммо мени хафа қилган жиҳати шаҳар айланб юрганимда «ҳиндистонликмисан», деб устимдан кулиб кетишади. Худди ўзга сайёҳадан келган кишига қарашгандек қарашади. Авиачипта ва меҳмонхонанинг қимматлиги, меҳмонхоналарда такси хизматининг йўқлиги, расмий ҳужжатларни тўлдиришга кўп вақт кетишини ҳисобга олганда, ҳаммаси яхши.

СОҲА РИВОЖЛАНИШИ УЧУН...

Туризмни ривожлантиришга чипталари нархи паст авиакомпаниялар — лоукостерлар (lowcosters) ҳам таъсир кўрсатади. Умуман олган-

да, бундай авиакомпаниялар шаҳар ёки минтақада туризмни ривожлантириш омили бўлиб, улар йўқлиги ривожланишдаги асосий тўсиқлардан бири ҳисобланади. Бундай авиакомпанияларнинг баъзи мамлакатларда туризм ривожланишига таъсири ўрганилганда лоукостерлар унчалик машҳур бўлмаган жойларда туризмни ривожлантиришга хизмат қилиши, кичик шаҳарларда ушбу соҳанинг тараққиётига таъсир кўрсатиши таъкидланган.

Инклюзив муҳит ҳамда шароитларни яхшилаш туризм ривожланишида муҳим омиллардан. Қулайлик ва шароит бўлмаган тақдирда сайёҳлар сони қисқаради. Шунинг учун туризмни ривожлантириш учун мамлакатларда ногиронлиги бор кишилар учун ҳам шароит яратилган бўлиши керак.

Меҳмонхона, транспорт, санитария талабларига жавоб берадиган озиқ-овқат маҳсулотлари, вегетериянлар ҳамда бошқа дин вакиллари учун ҳам мос бўлган егуликлар, хона хизмати, гигиеник воситалардан тортиб, энг майда деталгача барча учун мос ва қулай бўлиши лозим.

Муҳими, туризм ривожланиши аҳоли, хусусан, ёшларни иш билан банд қилади. Янги меҳмонхоналар, хизмат кўрсатиш объектиларининг ортishi ўзимиздаги ҳаётни ҳам ўзгартиради. Нафақат сайёҳлар, балки халқимиз ҳам юқори сифатдаги хизматлардан фойдаланиш имконига эга бўлади. Чет эллик меҳмонлар оқими кўпайиши тил ва маданият таниш, тарихини ўрганиши, ривожланган дунёдаги қадриятлар билан яқинроқ танишишга ундайди.

Зилола УБАЙДУЛЛАЕВА,
“Ўзбекистон овози” муҳбири.

МАЪЛУМОТ ЎРНИДА...

Ўзбекистонга кириб келаётган туристларнинг 65 фозини 35 ёшдан ошган фуқаролар ташкил этса, қолгани 35 ёшгача бўлганлардир.

Сайёҳларнинг оқими бўйича Самарқанд биринчи ўринда бўлса, кейинги ўринларда Бухоро, Тошкент, Хива туради.

Меҳмонхона хизматлари ва жойлаштириш воситалари учун юридик шахслардан олинadиган ер солиғи ва юридик шахслардан олинadиган мол-мулк солиғи ставкалари 90 фозгача пасайтирилди. Вилоятлар ва шаҳарларнинг туристик зоналарида рўйхатдан ўтган тадбиркорлик субъектлари учун айланма солиқ ставкалари 1 фоз миқдоридан белгиланди. Юридик шахсларнинг мол-мулк солиғи ва ер солиғи ушбу турдаги солиқлар бўйича ҳисобланган сумманинг 1 фозини ташкил этади.

Республикаимизнинг тарихий ҳудудлариغا, хусусан, Самарқанд ва Бухоро шаҳарлари меҳмонхона хизматлари бозорига халқаро меҳмонхона брендлари кириб келмоқда. 2022 йилда 2018 йилга нисбатан халқаро бренд меҳмонхоналар сони 45 фозгача, хоналар сони эса 38 фозгача ошган. Масалан, 2018 йилда хоналар 969 та, айни пайтда эса 1 576 та. Меҳмонхоналар эса 5 тадан 9 тага кўпайган.

Жорий йилда юртимизга келиши тахмин қилинаётган катта сайёҳлар оқимиغا хизмат кўрсатиш қийин бўлмайди, дейишга асослар етарлига ўхшайди.

БОЛАЛИКНИНГ ОЛТИН МАСКАНИ

Шахс шаклланишида боғча, мактаб, оила ва жамиятнинг ўрни юксак. Мамлакатимизда мактабгача таълим тизимини ривожлантириш учун аълоҳида эътибор қаратилмоқда. Марказ маҳаллаларидан то олис қишлоқларимиздаги болажонлар ҳам янги, замонавий биноларда тарбияланаётгани қувонарли.

Бизнинг таълим масканимиз ҳам анча йилдан буюн қишлоқ болаларини илмли, салоҳиятли бўлиб вояга етишларига ҳисса қўшиб келаяпти. Избоскан тумани “Намуна” қишлоғида жойлашган 22-мактабгача таълим ташкилотидан бугун 270 нафар болажон 7 та оммавий, 2 та қисқа муддатли, 2 та мажбурий мактабгача тайёрлов йўналишлари бўйича таълим-тарбия олиб келмоқда. Ташкилотда 7 нафар олий маълумотли, 12 нафар ўрта-маҳсус маълумотли педагог-тарбиячи фаолият юритади.

Шунингдек, мусиқа, рақс, инглиз тили, жисмоний тарбия, логопед каби иккинчи мутахассисликларда ҳам иш олиб борилади. Ментал арифметика тўғраги ҳам ташкил этилган бўлиб, тарбияланувчилар элементар математик билимларини мустаҳкамлаб боришмоқда. Болажонлар вилоят, шаҳар, туманлараро ўтказиладиган турли мусобақаларда фахрли ўринларни олиб келишяпти.

Ташкилотда таълим жараёнлари “Илк қадам” ўқув дастури асосида олиб борилади. Ҳар бир гуруҳ хоналарида фаоллик марказлари ташкил этилган бўлиб, ҳар бир ой ва ҳафта мавзусига мос тарзда жиҳозланиб борилади. Болалар ва тарбиячиларнинг биргаликда тайёрлаган қўл меҳнати намуналари ана шу ривожлантирувчи марказлардан жой олади. Бундан ташқари, ҳар гуруҳда “Темурбеклар мактаби” ва “Зумрад ойлари” тўғраги фаолияти йўлга қўйилган. Машғулотларда болаларга миллий ва умуминсоний ўрф-одатлар ибратли ҳикоялар, мақол ва маталлар, эртақлар орқали сингдириб борилади. Ўзбек ва хоризж эртақлари болаларнинг қизиқишларига қараб саҳналаштирилади ва улар томонидан мароқ билан ижро этилади.

Бугунги кунда юртимизда мактабгача таълим тизимига берилаётган эътибор ҳаммамизни қувонтиради. Биз тарбиячилар ҳам имкониятлардан самарали фойдаланган ҳолда бор куч-ғайратимизни ишга солиб, келажак авлодга муносиб тарбия беришга ҳаракат қиламиз.

Муслима ОЧИЛОВА,
Избоскан туманидаги 22-мактабгача таълим ташкилоти тарбиячиси.

MUNOSABAT

t.me/uzbekiston_ovozi_gazetasi

facebook.com/uzbekistonovozi

instagram.com/uzbekiston_ovozi

info@uzbovozi.uz

www.uzbovozi.uz

ГЎДАКЛАРНИ АСРОВЧИ ҚАРОР

Ўзбекистонда йилига ўртача 70 нафар чақалоқ орқа мушак атрофияси билан дунёга келади. Орфан касаллик саналувчи ОМА сабабли фарзандидан айрилган ёки бир неча йилларки, шифохонада яшаётган фуқаролар кўп вақтлардан буюн бу муаммага эътибор қаратилишини куттишаётган эди. Президентимизнинг 2022 йил 18 март куни соғлиқни сақлаш соҳаси вакиллари билан "Тиббиётдаги ислохотлар – инсон қадрини учун" мавзусида ўтказилган очиқ мулоқоти доирасида ана шу масала тилга олинган эди.

Куни кеча Давлатимиз раҳбари "Спинал мушак атрофияси ташхиси қўйилган бемор болаларга тиббий-ижтимоий ёрдам кўрсатиш ва дори воситаларини бепул етказиб бериш тизimini ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарорни имзолади.

Орқа мушак атрофияси (ОМА) бу қандай касаллик? Ушбу қарор билан нималар ўзгаради, қандай энгилликлар бўлади, белгиланган вазифалар ижроси нималарга хизмат қилади? Депутатларимиз шу ҳақда ўз фикрларини бидиришди.

Қизилгул ҚОСИМОВА, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутаты, ЎзАДП фракцияси, Фуқароларнинг соғлиғини сақлаш масалалари қўмитаси аъзоси:

Орқа-мушак атрофияси касаллиги болаларда учрайдиган ген орқали ўтадиган наслик касаллик бўлиб, айрим нейронлар зарарланиши билан юзага келади. У аксарият ҳолларда ўлим билан тугайди. Бу касаллик туғилган болаларнинг оёқ мускулларини, организмдаги майда мускулларини ишдан чиқаради. Ичаклар фаолияти, кўкрак қафаси, ўпка, диафрагмаларни зарарлайди. Нафас олиш қийинлашиб, ҳалқум қискариши натижасида сўлақларни ютолмайди. Натижада оғир ҳолатларда чақалоқлар олти ойликкача ҳам яшолмайди.

Соҳада ишлаб юрган кезларим — 2019 йилда мана шундай касаллик билан оғирган бир ёшу саккиз ойлик бемор қизчага дуч келдим. Ўрта Чирчиқ туманида яшовчи бир ёш оилада шундай касаллик билан гўдак дунёга келди. Бу ерда даволашнинг иложи бўлмай, ота-онаси фарзандини Туркия олиб кетишди. Орта қайтмоқчи бўлиб турганларида қизининг аҳволи оғирлашиб, қомага — аппаратга тушиб қолади. Шунда бувиси менга ёрдам сўраб мурожаат қилди. Қизалоқ аппаратдан олинса жойида нобуд бўлади, ота-онанинг эса у ерда яшаш учун маблағи тугаб қолган. Ҳукумат ёрдами билан бемор бола Тошкентга олиб келинган. Анча вақтдан сўнг аппарат билан уйига руҳсат берилган. Афсуски, қизалоқ узок яшамади, икки ярим ёшлигида вафот этди. Ота-онанинг кўз ёшлари ҳали-ҳамон кўз олдимида туради. Бундай касаллик билан туғилдиган бо-

ларнинг оиласига ҳам моддий, ҳам маънавий, ҳам руҳий зарба бўлади. Қарорнинг қабул қилиниши кўплаб ана шундай оилаларга энгиллик беради. Спинал мушак атрофияси ташхиси қўйилган бемор болалар давлат томонидан тиббий-ижтимоий ёрдам доирасида патогенетик дори-лар, тиббий ва ортопедия мосламалари ҳамда реабилитация техник воситалари билан қафоллати таъминланади, чунки ҳамма оиланинг ҳам бундай усқуналар ва қиммат дори-ларга имконияти етарли бўлмайди.

Қолаверса, қарорда белгиланган вазифалар ижроси ушбу касалликнинг олдини олиш, болалар ўлими камайишига хизмат қилади. Мазкур касаллик бўйича хавф гуруҳидаги ҳомиладор аёллар Республика "Она ва бола скрининг" маркази ва ҳудудий марказларда, шунингдек, ихтисослаштирилган педиатрия илмий-амалий тиббиёт маркази қошида ташкил этилаётган замонавий молекуляр-генетик Миллий референс лабораторияси ва унинг ҳудудий филиалларида бепул диагностикадан ўтказилади.

Бундай текширувлар илгари бундан 2-3 йил олдин ҳам қилиниб, қиммат эди, қолаверса, ҳомила 12-13 ҳафталигида аниқланарди. Эндиликда 6 ҳафталикда аниқлайдиган аппаратлар ўрнатилди.

Шунингдек, бундай касалликнинг клиник аломатларига эга бўлган болалар, оила аъзоларининг ген ташувчилиги тасдиқланганлар ҳамда ушбу касаллик билан туғилишнинг олдини олишга қаратилган чоралар бўйича маълумотлар электрон базаси юритилиши ҳам касалликни эрта аниқлаш, уларга имкон қадар ўз вақтида ёрдам қилини чўзиш имконини беради.

Республикамизнинг барча ҳудудларидаги болалар кўп тармоқли тиббиёт марказларида мултидисциплинар текширув ва даволаш бригадалари ташкил этилади. Мазкур касаллик ташхиси билан келган болалар 6 та мутахассислар иштирокида тиббий кўриқдан ўтказилади. Буларнинг барчаси давлат ҳисобидан амалга оширилади.

Қарор тўлиқ ишласа, биз узок вақт орзу қилган масалалар ҳал этилади, кўплаб оила-

лар сарсон бўлмайди, гўдакларнинг маҳзун кўзларига армон билан термулмайди. Давлатимиз раҳбарининг мана шундай қарорга имзо чекканлиги одамийлик, халқчиллик намунаси дидир.

Наргиза БЕГИМОВА, Косон туман туғуруқ мажмуаси бош шифокори, халқ депутатлари туман Кенгаши депутати:

— Бу жиддий касаллик бўлиб, мушаклар қисиб, беморнинг нафас олиши қийинлашади. Зарур дори-дармонларни фақат чет элдан олиб келиш мумкин. Президент қарорига кўра, мана шундай касаллиги бўлган оилалар, эҳтимолий шахсларнинг электрон рўйхати шакллантирилади.

Жорий йил июль ойидан бошлаб никоҳланувчи шахслар ўз ҳисобидан Республика аҳоли репродуктив саломатлик маркази ҳамда унинг Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳридаги ҳудудий марказларига ташриф буюриб, Республика ихтисослаштирилган гематология илмий-амалий тиббиёт марказининг лабораториясида генетик текширувдан ўтказилади.

Касаллик аниқланганига кўп йиллар бўлган бўлса-да, дори 2019 йилда ишлаб чиқилган ва у жуда қиммат. Унинг самараси ҳақидаги маълумотлар ҳам ишончли эмас. Тўғри, дори-лар гўдаклар ўлимининг олдини олишга ёрдам беради. Лекин бу касалликни даволашда фақат дори-дармон эмас, мулти-ихтисослашган ёндашув керак. Яъни, неврофизиологлар, ортопедлар, физиотерапевтлар, реаниматологлар, реабилитологлар биргаликда комплекс даволаш тизими лозим.

Бизга бу соҳада мутахассислар керак. Касаллик кам кузатилгани боис шифокорлар касаллик белгиларини унутиб қўйишлари мумкин. Шифокорларнинг бу йўналишдаги билим ва тажрибаларини ошириш лозим бўлади. Бизга ҳам бу соҳадаги шифокорлар зарур. Қарор ижросини бажаришда ҳар биримиз фаол, гўдаклар, оилалар тақдирига масъул бўлишимиз талаб этилади.

Гулрух ОДАШБОВА тайёрлади.

БИЛАСИЗМИ?

Ҳарбий хизматни ўтаб тавсияномага эга бўлганларга қандай имтиёзлар бор?

Қонунчиликка кўра, Қуролли Кучлар сафида мuddатли ҳарбий хизматни ўтаб, тавсияномага эга бўлган фуқаролар куйидагиларга:

- ◆ республиканинг олий ҳарбий таълим муассасаларидаги тегишли таълим йўналишларига ўқишга киришда тест синовлари натижаларига кўра, ўзлари тўплаган балларининг 50 фоизи миқдоридида қўшимча балл шаклидаги имтиёзга;

- ◆ республиканинг ОТМ (олий ҳарбий таълим муассасалари бундан мустасно) бакалавриятига ўқишга кириш учун ОТМга қабул параметрларидан ташқари ажратилдиган алоҳида қабул кўрсаткичлари доирасида танловда иштирок этиш ҳуқуқига эга.

- ◆ Қуролли Кучлар сафида мuddатли ҳарбий хизматни ўтаган фуқароларга берилган тавсияномалар улар берилган санадан бошлаб 3 йил мобайнида амал қилади.

Дори-дармон сотишда нарх чегараси борми?

Президентнинг тегишли қарорига асосан, четдан олиб келинадиган, шунингдек, мамлакатимиз ишлаб чиқарувчиларидан ташқари олинадиган дори-дармон воситалари ва тиббиёт буюмларини сотишда уларни етказиб беришда иштирок этувчи воситачилар сонидан қатъи назар, савдо устамалари қуйидагидан ортиқ бўлмаслиги керак:

- ◆ улгуржи савдо учун сотиб олинган қийматидан 15 фоиздан;
- ◆ чакана савдо учун улгуржи нархидан 20 фоиздан.

Ходим розилиги билан иш вақтидан ташқари қанча ишлаши мумкин?

Ходим учун белгиланган кундалик иш (смена) мuddатидан ташқари ишлаш иш вақтидан ташқари иш, деб ҳисобланади.

Қонунчиликка кўра, ходим ўз розилиги билан иш вақтидан ташқари сурункасига 2 кун давомида 4 соатдан (меҳнат шароити оғир ва зарарли ишларда — 1 кунда 2 соатдан) ва йилига 120 соатдан ортиқ ишлаши мумкин эмас.

Масалан, агар ходим биринчи куни 4 соат иш вақтидан ташқари ишга жалб қилинган бўлса, эртаси куни ҳатто унинг розилиги бўлган тақдирда ҳам уни бундай ишларга жалб этиш тақиқланади.

Иш сменаси 12 соат бўлганда, шунингдек, меҳнат шароити ўта оғир ва ўта зарарли ишларда иш вақтидан ташқари ишларга ходимнинг розилиги бўлган тақдирда ҳам йўл қўйилмайди. Шунингдек, ходимни сурункасига 2 смена давомида ишга жалб этиш тақиқланади.

Ногиронлиги бўлган шахслар санаторий-курортда бепул соғломлаштириш ҳуқуқига эга

Ногиронлиги бўлган шахслар санаторий-курортда бепул соғломлаштириш, шунингдек, дори воситалари, ногиронлиги бўлган шахсларни парварши қилиш учун мўлжалланган тиббий буюмлар ва ногиронлиги бўлган болалар учун махсус шифобахш озик-овқат махсусотлари билан таъминлиши ҳуқуқига эга.

ХАЛҚАРО ҲАЁТ

СИЁСИЙ РЕВАНШ

2022 йилги Франция Президентлиги сайлови 10-24 апрель кунлари бўлиб ўтди. Биринчи турда ҳеч бир номзод кўпчилик овозини қўлга кирита олмагани учун иккинчи тур ўтказилди. Унда Эммануел Макрон Марин Ле Пенни мағлуб этиб, Франция Президенти лавозимига қайта сайланди.

Франция Конституциясининг 7-моддасига кўра, Президент тўғридан-тўғри умумий овоз бериш йўли билан сайланади. Республика Президенти икки босқичли сайловда беш йил мuddатга сайланади. Агар биринчи турда ҳеч бир номзод мутлақ кўпчилик овозини қўлга кирита олмади, икки ҳафтадан сўнг энг кўп овоз олган икки номзод ўртасида иккинчи тур ўтказилади.

Миллий ралли етакчиси Марин Ле Пен 2020 йил 16 январь куни сайловда иштирок этишини эълон қилди. У 2012 ва 2017 йиллардаги Президентлик сайловларида ҳам номзод сифатида қатнашган. Ле Пен 2017 йилда Франция парламентида сайловда Миллий ассамблеяга сайланган.

Европанинг кўп қисми сайловни хавотир билан кузатди. Ле Пен ғалабаси Франциянинг Европа Иттифоқи ва Ғарб билан муносабатларини тубдан ўзгартирган бўлар эди.

Якуний икки номзоддан қоникмаганларнинг аксарияти уйда қолишди. Франция Ички ишлар вазирлиги маълумотларига кўра, иккинчи турда сайловчиларнинг бетараф бўлиш даражаси 28 фоизни ташкил этди, бу француз матбуотига кўра, сўнгги 50 йилдан ортиқ вақтдаги энг юқори кўрсаткичдир. Аслида, Ле Пенга овоз берганлардан кўра, кўпроқ сайловчи бетараф бўлган.

Ғалаба нутқида Макрон "ҳар бирингиз учун Президент" бўлишга ваъда берди.

Макрон иккинчи мuddати биринчи мuddатининг давоми бўлмаслигини айтди ва Франциянинг барча долзарб муаммоларини ҳал этишга интилишини ҳам.

Ле Пен ўта ўнглр Президентлик сайловларида ҳеч қачон бунчалик яхши натижа кўрсатмаганини тан олди. У бу натижани "тари-

хий" ва "порлоқ ғалаба", деб атади, бу ўнглрнинг сиёсий партияси Миллий раллини июнь ойида бўлиб ўтадиган парламент сайловлари олдида яхши вазиятга олиб чиқди.

СТОКГОЛЬМ ХАЛҚАРО ТИНЧЛИК ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ (СИПРИ) душанба куни эълон қилган янги маълумотларига кўра, АҚШ, Хитой, Ҳиндистон, Буюк Британия ва Россия мудофаа харажатларининг 62 фоизини ташкил этган бешталик бўлди.

Швецияда жойлашган етакчи мудофаа таҳлилий маркази ҳисоботида кўра, жаҳон ҳарбий харажатлари тарихий рекорд даражага етди ва 2021 йилда 2 триллион доллардан ошиб кетди.

РАСМИЙ БАЙРУТ. Ливан чегараси узра ракета учирилганидан сўнг Исроил кучлари Ливан жанубига ўнлаб артиллерия ўқларини отди, дея хабар бермоқда.

Исроил ҳарбий воизи Твиттерда артиллерия кучлари Ливан жанубида ракета келган очиқ ҳудудларни, шунингдек, инфратузилма нишонини бомбардимон қилганини айтди.

Ливан армияси баёнотида айтилишича, Исроил кучлари Исроил билан жанубий чегарага яқин Ливаннинг бир қанча шаҳарларига 50 та артиллерия ўқлари отган.

Бундан ташқари, Ливан оммавий ахборот воситаларининг хабар беришича, мамлакат жанубидаги БМТ тинчликпарвар кучлари (УНИФЛ) чегара яқинидаги бир қанча позицияларида сирена чалган, Ливан армияси эса қўшинларини жойлаштирган.

УНИФЛ миссияси раҳбари Аролдо Лазаро ўз твиттида "хотир-жамлик ва вазминликка" чақирди.

Кейинчалик эълон қилинган баёнотда Лазаро Исроилнинг жавобини "номутаносиб", деб атади. У барча томонларни вазиятни янада кескинлаштирмасликка чақирди.

Аҳмад ҚУРБОНОВ тайёрлади.

t.me/huquqiyaxbot

Миршароф МУҲСИМОВ:

ЖУРНАЛИСТ ИХТИСОСЛАШИШИ ШАРТ

Сухбатдошимиз бутун умрини матбуотга бағишлаган, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган журналист Миршароф Мухсимов билан касбимиз доирасида фикр алмашдик.

— Ўзбек журналистикасининг ўтмиши ва бугуни ҳақида турли қарашлар, баҳс-мунозаралар бор. Сизнинг шу ҳақида фикр-мулоҳазаларингизни билмоқчи эдик.

— Тарихга назар солсак, кўз ўнгимиздан Абдулла Авлоний ва Бехбудий, Чўлпон ва Абдулла Қодирийлар ўтади. Улар ижод фаолиятини журналистикадан бошлашган эди. Боболаримиз кийинчиларга қарамасдан турли нашрлар ташкил этиб, илм-маърифатни тарғиб қилдилар, саводсизликни тугатишда фаол иштирок этдилар. Агар бугунги кунга назар ташласак, барча имкониятлар, шароитлар етарли, фақат ижод қил, излан, истеъдодингни кўрсат. Бугунги журналистдан шу талаб қилинади, назаримда.

Аслида журналистикани чиданганга чикарган. Унинг нонини ейиш осон эмас. Шу ўринда Ўзбекистон раҳбари, атоқли давлат ва жамоат арбоби, ёзувчи Шароф Рашидовнинг журналистни "жамоат арбоби", деб

айтган гапини эслайлик. Ҳар биримиз ана шу юксак баҳога муносиб бўлишимиз керак. Камтарлик журналист беазаги. Биз кўплаб камтар устоз журналистлар тарбиясини олиб, камолга етганмиз. Зиёд Есенбоев, Рихсибой Соҳибоев, Ҳабиб Нўмон, Холбек Ёдгоров, Мақсуд Қориев, Саъдулла Кароматов, Жуманиёз Жабборов, Назармат, Расул Раҳмонов, Ўқтам Усмонов номини бугун фахр билан тилга оламиз. Шахсан мен уларнинг бирор марта димоғи кўтарилганини кўрган эмасман. Қайси мансабда ишлашмасин, "эски чоригини" унутишмади, оддийлигича, соддалигича қолишди.

Жанр ҳақида гап кетаркан, кўнглимдагиларни айтгайин. Бизнинг даврда очерк, фельетон, лавҳа, репортаж каби жанрлар бор эди. Ҳозир негадир бу жанрлар кўринмай қолди...

— Сиз ўзбек журналистларидан биринчи бўлиб биринчи космонавт Юрий Гагариндан интервью олганлигингизни биламиз. Бу аслида қандай бўлган эди?

— Гагарин билан учрашув менинг журналистлик фаолиятимда энг унутилмас воқеа бўлиб қолган. Олтиш олтинчи йилнинг олтин кузи эди ўшанда. Москвада катта тадбир бўлиб ўтаётган эди. Мен ҳам унда иштирок этаётган эдим. Кунларнинг бирида Хорошевское шоссесидаги "Чодирлар шахарчаси"га қора "Волга" келиб тўхтади. Ундан Юрий Гагарин тушиб тўғри бизнинг чодиримиз томон кела бошлади. Ҳамма "Гагарин, Гагарин", дея хайқира бошлади. У биз билан қизғин суҳбатга берилиб кетди. Суҳбат қизигандан қизиди. Фурсатдан фойдаланиб мен биринчи фазогирдан интервью олишга киришдим. Гагарин шунда қизиқ бир гапни айтди: "Коинотда қадрдон Ўзбекистонда етиштирилган пахтадан тикилган ички кийим менинг танамни иситиб турди", деди. Қаранг, ўзбек пахтаси биринчи космонавт Юрий Гагарин танасини иситиб турса-я?!

Яна бир воқеани айтсам, Гагариннинг доктори ўзбек экан. Абду-

қолди. Анчадан бери ўйлаб юрган бир таклифимни, яъни ўзбек журналистикасида илмий очерк жанрига қўл ўрсак қандай бўларкан, деганимда Ўқтам қувониб кетди. Шундай қилиб, етмишинчи йилнинг бошида газетамизда биринчи илмий очеркимиз босилиб чиқди. Истеъдодли журналист Ўткир Абдуазимов (охирати обод бўлсин) билан ҳамкорликда кўплаб илмий очерклар ёздик. Профессор Очил Тоғаев илмий очеркларимизни юқори баҳолаб экан, ўзбек журналистикаси янги жанр билан бойитилди, деган эди. Атоқли адиб Одил Ёқубов ҳам юқори баҳо берди.

Жанр ҳақида гап кетаркан, кўнглимдагиларни айтгайин. Бизнинг даврда очерк, фельетон, лавҳа, репортаж каби жанрлар бор эди. Ҳозир негадир бу жанрлар кўринмай қолди...

— Сиз ўзбек журналистларидан биринчи бўлиб биринчи космонавт Юрий Гагариндан интервью олганлигингизни биламиз. Бу аслида қандай бўлган эди?

— Гагарин билан учрашув менинг журналистлик фаолиятимда энг унутилмас воқеа бўлиб қолган. Олтиш олтинчи йилнинг олтин кузи эди ўшанда. Москвада катта тадбир бўлиб ўтаётган эди. Мен ҳам унда иштирок этаётган эдим. Кунларнинг бирида Хорошевское шоссесидаги "Чодирлар шахарчаси"га қора "Волга" келиб тўхтади. Ундан Юрий Гагарин тушиб тўғри бизнинг чодиримиз томон кела бошлади. Ҳамма "Гагарин, Гагарин", дея хайқира бошлади. У биз билан қизғин суҳбатга берилиб кетди. Суҳбат қизигандан қизиди. Фурсатдан фойдаланиб мен биринчи фазогирдан интервью олишга киришдим. Гагарин шунда қизиқ бир гапни айтди: "Коинотда қадрдон Ўзбекистонда етиштирилган пахтадан тикилган ички кийим менинг танамни иситиб турди", деди. Қаранг, ўзбек пахтаси биринчи космонавт Юрий Гагарин танасини иситиб турса-я?!

Яна бир воқеани айтсам, Гагариннинг доктори ўзбек экан. Абду-

халил Мансуров Гагариннинг тарихий парвозида бевосита иштирок этганлигини ўша пайтлар кўпчилик билмаган. Мен у киши билан ҳам учрашдим. Шу ҳақида илмий очерк ёздим. Бу мақолам ҳам анча шов-шув бўлди.

— Газетамизнинг фазога учган фото нусхаси қандай қилиб сизнинг қўлингизга тушиб қолган?

— Ўша даврдаги Ўзбекистон раҳбарининг ташаббуси ва ташкилотчилиги туфайли газетамиз коинотга учирилган. Бу 1975 йил 15 июлда юз берди. Газета Бойқўнғир космодромига — кема учувчилари Алексей Леонов ва Валерий Кубасовларга топширилган. Газетамиз олти кечаю-кундуз сайёрамиз бўйлаб "парвоз" қилган. Космонавтар газетамизнинг биринчи бетига дастхат ёзишиб, шахсан Шароф Рашидовга топширилган. Шароф ака эса газетани бош муҳарриримиз Мақсуд Қориевга берар экан, эҳтиёт қилиб сақлаб қўйинг, дебди. Мақсуд ака эса газета фото нусхасини менга топширар экан, "кўз қорачигингдек асра, бир куни сенга асқотиб қолади", деди. Шароф Рашидов таваллудининг юз йиллигида ўша фото нусха асқотди. "Ўзбекистон ovozi"да "Коинотда бўлган ўзбек газетаси" сарлавҳали мақолам босилиб чиқди.

— Журналист сифатида журналистдан сўрамоқчиман. Фаолиятингизда тўсиқлар, қаршиликларга учраганмисиз?

— Бир воқеани айтгай, газетамизда "АН-401"нинг парвози" сарлавҳали илмий очерким босилди. Шу куни бош муҳарриримиз хонасига чақириб, сен нималарни ёзиб қўйдинг, ҳаммаси ёлгон экан-ку, телефон қилишди", деб койиб берди.

— Беш минутга, ҳозир олиб келаман, — дедим.

— Нима далилинг борми, — деди Мақсуд ака бироз енгил тортиб.

Хонамга бордим-да "ўша далил"ни олиб келиб узатдим. Мақсуд ака диққат билан ўқиб чиққач, чеҳралари ёришиб кетди. Мен олиб келган "далил"да Шароф Рашидов бошчилигидаги ҳукумат аъзолари Тошкент биология институтини лабораториясида селекционер Набижон Назаров ихтиро этган вилтга чидамли, серҳосил "АН-401" гўза нави билан танишгани ёзилган эди. Мақсуд ака гўшакни кўтариб тегишли жойга кўнғироқ қилди.

— Эшитинг, — деди бош муҳарриримиз, — ўзингиз ҳам ўша ерда бўлган экансиз-ку. Бизнинг йигитлар ёлгонни ёзмайди.

Шундай дея телефонни шарақлатиб қўйди. Сўнг менга юзланди.

— Ичингдан обдон пишган экансан, раҳмат. Бундан кейин ҳам шундай пишиқ бўл, — деди.

Шу-шу янада сергак тордим, ҳар бир ёзадиган мақоламни пухта ўрганадиган бўлдим.

— Миршароф ака, ўйлаб кўрсангиз, сиз ўша даврдаги қарийб барча йирик олимлар билан суҳбатда бўлган экансиз...

— Фан бўлимида ишлаганимдан кейин хоҳлайсизми, йўқми, улар билан хизмат юзасидан учрашишга тўғри келарди. Уларнинг табарруқ қўлларини олишга муяссар бўлганман. Машҳур олим Собир Юнусовни олайлик. Ўсимлик модалари кимёси институти директори, академик тўрт мингга яқин гиёҳ таркибини ўрганган. Олим фаолияти ҳақида ҳам ёзганман.

Ёшларга айтар сўзим шу: "ижодга фарзандга боққандек боқинг, бир куни мевасини татийсиз".

Равшан ШОДИЕВ,
"Ўзбекистон ovozi" муҳбири.

ЮЗ ЁШЛИ ҚУРБОН БОБОНИНГ

хонадонидан одам аримайди

Нуронийлар – хонадонларимиз кўрки, оилалар устуни, жамият таянчидир. Яқин маслаҳатгўйимиз ва тўғри йўл кўрсатувчилардир улар. Денов туманининг "Чоргул" маҳалласида истиқомат қилувчи Қурбон бобо Бекмуродов ҳам ана шундай пиру бадавлат юртдошларимиздан бири. Отахон яқинда 100 ёшни қарши олибди.

"Чоргул"даги хонадонлардан бирига бордик. Бизни 55 ёшлардаги қорамғиздан келган йигит ҳовлининг кирвершидаги хоналардан бирига бошлади. Унинг исми Абдуҳолик бўлиб, бобонинг кенжа ўғли экан.

— Марҳамат меҳмонлар, ўтиринглар, ҳозир отамни чақираман, — деди Абдуҳолик мезбонларга хос лутф билан.

Фурсат ўтмай, чеҳраси очик, новча бўй, тикқолат, айтарли кулрангтоб тўн кийган мўйсафид кириб келди ва ҳар биримиз билан қадрдонлардек қучоқлашиб кўришди. Ўтиргач, дуога қўл очдик.

— Дориломон кунлар келди. Тарихда бўлмаган хур ва яхши замонларга етдик. Бошига қуёш чарақлаган маконда яшаётганимизга шукр, — дейди Қурбон бобо хурсанд бўлиб. — Илоҳим, Ватанимиз тинч, осмонимиз мўсаффо, дастурхонларимиз тўкин, ҳаётимиз фаровон, фарзандларимиз оқил, юртдошларимиз эсон-омон бўлсин...

Аср билан юзлашган отахоннинг юришлари салобатли, гаплари теран, фикрлари доно, мулоҳазалари кенг, мушоҳадалари ўринли эканига гувоҳ бўлдик. Халқимизга хос одамохунлик, бағрикенглиги меҳмоннавозлигини айтмайсизми у кишининг?

— Қашқадарёда "Авжун" деган қишлоқ бор, — давом этади бобо. — У Деҳқонobodга

тегишли худуд. Энамнинг (онам) айтишларича, 1922 йилнинг қовун пишиғида - қурбон хайити куни туғилган эканман. Шунинг учун ҳам исминини Қурбон қўйишган. Отамни яхши эслай олмайман. Саккиз-тўққиз ёшда чўпонлик таёғини қўлга олганман. 1941 йилда Сурхондарёнинг "Боботог" яйловларига кўчиб бордик. Қора қапада онам ва 6 нафар ўғил-қиз яшаганмиз. Чўпонлар фронт ортида керак эканими, мени урушга олишмади.

Орадан икки йил ўтгандан кейин, 1943 йилнинг ёзида эса Денов туманидаги собиқ "Ҳазорбоғ" совхозига келдик. "Чоргул" менга ҳақиқий Ватан ва бебаҳо маскан бўлди. Қарийб 40 йил пахтачилик билан шуғулландим. Узоқ вақт сувчилик қилиб, 12 йилдан ортиқ мактабда бобон бўлганман.

1950 йилда Ойша исмли қизга уйлангандим. Хотиним 5-6 йил олдин оламдан ўтди. Етти нафар фарзандни вояга етказдик — уч ўғил, тўрт қиз. Ҳаммаси уйли-жойли. Ўзларидан тиниб-тинчиб кетишган. Ўғилларнинг иккитаси механизатор, бири тадбиркор. Халққа нафи тегиб, юрт қорига яраётганидан хурсандман.

— Бобо, — дейман у киши жимиб қолгач. — Сизни кўни-қўшни, маҳалла-қўй йўқлаб турадимиз?

— Эшиқдан одам узилмайди, — бирдан чеҳраси ёришиб кетди отахоннинг. — Кунда-кунора меҳмон. Кимдир маслаҳат олгани, яна бири гурунглашгани келади. Яхши ниятлар билан дуо қиламан уларни. Маҳалланинг раиси Ўткир дегани бор, фамилияси Ташбоев. Жуда бамаъни йигит. Хафтада бир-икки эшик қоқиб, соғлигимни сўрайди. Камчилик бор-йўқлигига қизиқади. Ўрни келганда ёрдамини аямайди.

» **АСР БИЛАН ЮЗЛАШГАН ОТАХОННИНГ ЮРИШЛАРИ САЛОБАТЛИ, ГАПЛАРИ ТЕРАН, ФИКРЛАРИ ДОНО, МУЛОҲАЗАЛАРИ КЕНГ, МУШОҲАДАЛАРИ ЎРИНЛИ ЭКАНИГА ГУВОҲ БЎЛДИК. ХАЛҚИМИЗГА ХОС ОДАМОХУНЛИК, БАҒРИКЕНГЛИГУ МЕҲМОННАВОЗЛИГИНИ АЙТМАЙСИЗМИ У КИШИНING?**

Ҳа, айтмоқчи, тунов куни бир гуруҳ шоирлар, ёзувчилар, журналистлар йўқлашди, денг. Шеърлар ўқиб, қизиқ-қизиқ воқеалардан гапириб беришди, барака топгурлар. Кўнглим тоғдек кўтарилиб, ниҳоятда хурсанд бўлдим. Ёшаргандек сездим ўзимни.

— Аждодлар анъанасини авлодлар давом эттиради, дейдилар. Шундай экан, сулола вакиллари ҳам кўпчиликни ташкил қилса керак, — юзландим отахонга.

— Бориға шукр, болам. Ҳозир 50 дан ошди неварам, 61 та чеварам бор. Учта эвара вояга етаяпти. Ҳатто, дувара-ю бегонасиям бор...

— Бугунги кунда худудда 39 минг 650 нафардан ортиқ ёши улуг инсонлар истиқомат қилмоқда, — дейди Денов туман Бюджетдан

ташқари пенсия жамғармаси бўлими бошлиғининг ўринбосари Содиқжон Бердиев. — Отахон-у онахонларимизнинг 1 минг 710 нафарига яқини саксон ёшдан ошган бўлса, 310 нафардан ортиғи тўқсон билан тўқнашган. Юз ёш билан юзлашганлар эса 15 нафар.

Кекса авлод вакиллари доимий эътиборимизда. Уларга қўлай шароит яратиш ва қўллаб-қувватлаш мақсадида турли тадбирлар ўтказилмоқда.

Пиру бадавлат инсон билан узоқ суҳбатлашдик. Отахон ҳаётдан нолимади. Турмушдан ёзиргани йўқ. Аксинча, юрт тинчлигини асраш, меҳр-оқибатли бўлиш, ўзгаларга яхшилик қилиш, ота-онани эъзозлаш кераклиги ҳақида гурун берди. Янги Ўзбекистон кун сайин янгиланаётгани ва яшнаётганини қайта-қайта таъкидлади.

Абдумалик ҲАЙДАРОВ,
"Ўзбекистон ovozi" муҳбири.

QISHLOQQURILISHBANK

ATB "Qishloq qurilish bank"
jamoasi barcha yurtdoshlarimizni
RAMAZON HAYITI
bilan muborakbod etadi!

"ZAVQLI" muddatli omonati

Omonat muddati	4 oy
Foiz stavkasi:	
▪ bank filiallari orqali	22%
▪ mobil ilova orqali	23%

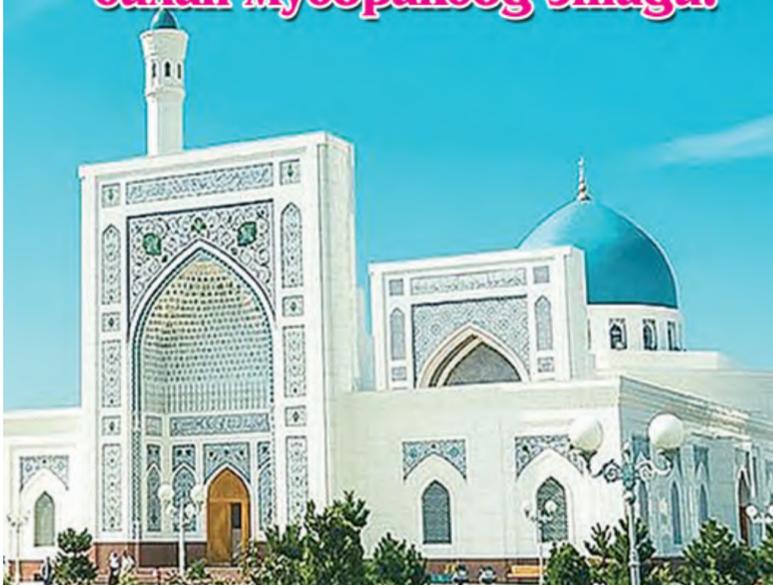
"Qishloq qurilish bank" – farovon hayotingiz xizmatida!

www.qqb.uz 78 150 00 55 1254 Xizmatlar litsenziyalangan.

**Ўзбекистон Республикаси Ахборот
технологиялари ва коммуникацияларини
ривожлантириш Вазирлиги
«Электромагнит мослашув маркази»
давлат унитар корхонаси жамоаси**

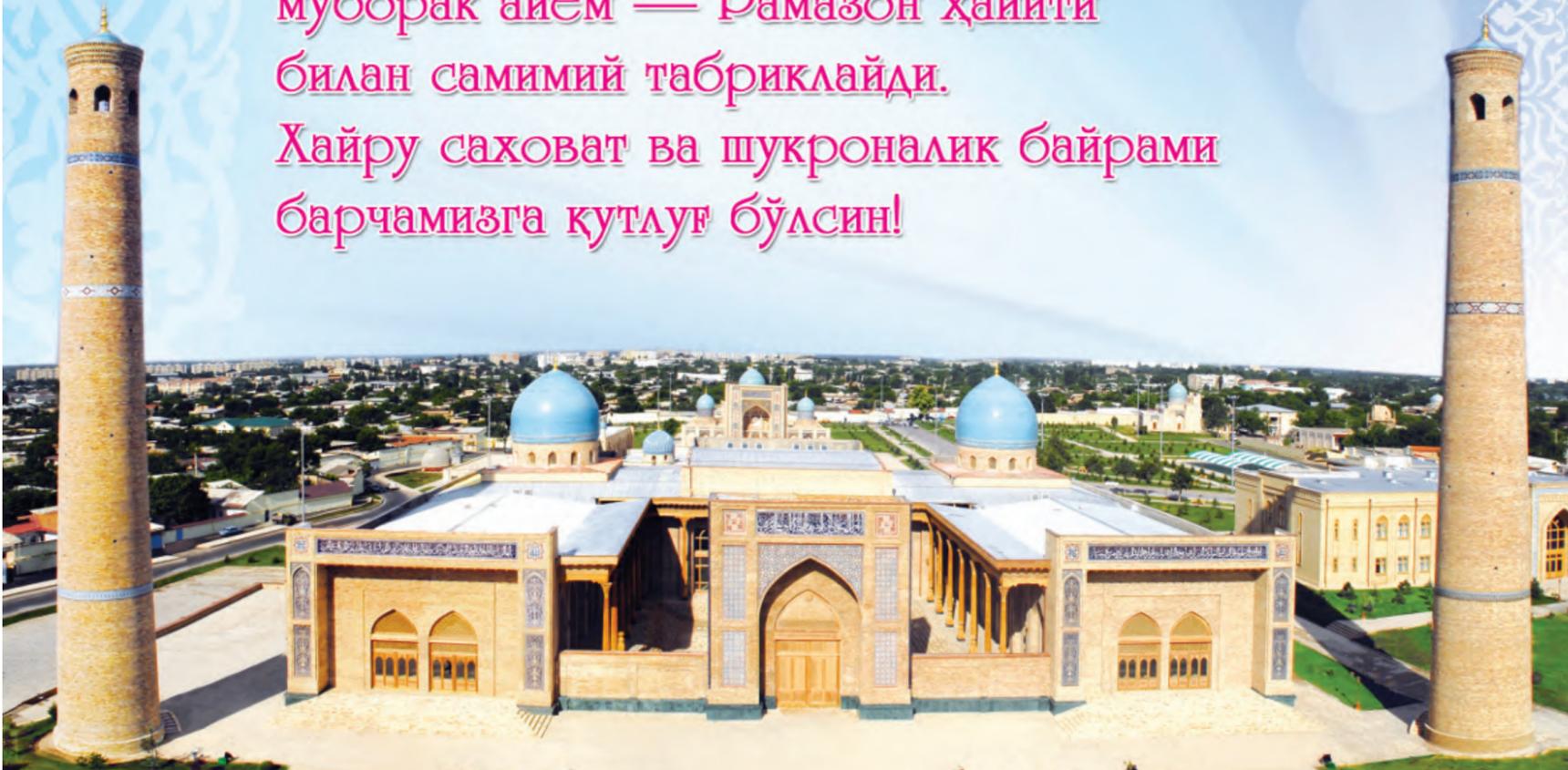
**Халқимизни Рамазон ҳайити
билан муборакбод этади!**

Xorazm viloyati

«INTER QANRAMON YORQINOY» MCHJ
jamoasi

юртимиз мўмин-мусулмонларини улуғ ва
муборак айём — Рамазон ҳайити
билан самимий табриклайди.
Хайру саховат ва шукроналик байрами
барчамизга қутлуғ бўлсин!

O'zbekiston ovozi

TAHRIR HAY'ATI:

Ulug'bek INOYATOV	Muslihidin MUHIDDINOV
Ulug'bek VAFOYEV	Hayotxon ORTIQBOYEVA
Maqsuda VORISOVA	Shuhrat ISLOMOV
Qalandar ABDURAHMONOV	Tohstemir XUDOYQULOV
Guliston ANNAQILICHEVA	

Bosh muharrir: To'liqin TO'RAKONOV

MANZILIMIZ: 100135, Toshkent, Bunyodkor shoh ko'chasi, 50 «A»-uy.

Telefonlar: (71) 276-10-91, (71) 276-20-67.

E-mail: uzbovozi@mail.ru

«Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi
bosmaxonasida chop etildi.
Korxonalar manzili: Buyuk Turon ko'chasi, 41-uy.
Gazeta ofset usulida, A-2 formatida bosildi. Hajmi — 4 bosma taboq.

Gazeta O'zbekiston Matbuot va axborot agentligida
0006-raqam bilan 2007-yil 11-yanvarda ro'yxatga olingan.

Navbatchi: **Ravshan SHODIYEV**
Sahifalovchi: **Bezkod ABDUNAZAROV**

Г — 441. 2010 nusxada bosildi.	O'zA yakuni — 23:15.
Nashr ko'rsatkichi — 220.	Topshirilgan vaqti — 00:45.
t — Tijorat materiallari	1 2 3 4 5 6

Sotuvda kelishilgan narxda

Gazeta haftaning chorshanba kuni chiqadi. «O'zbekiston ovozi» materiallarini ko'chirib bosish faqat tahririyat ruxsati bilan amalga oshiriladi.